

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEČ

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
0.349 za inzerate:
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Zakaj tako!

Rekoč kdaj je kdo pri nas načel vprašanje kulturnih izmenjav med Belgradom, Zagrebom in Ljubljano tako rekoč iz praktičnega stališča. Včeraj smo objavili zanimivo »Pismo iz Belgrada«, iz katerega posnemamo dosti žalostnih in skorajda neverjetnih novic, ki so stare skoraj dvajset let. Če se je naposled s trudom posrečilo zastopniku Jugoslovanske knjigarne doseči z nekaterimi belgrajskimi knjigarnami sporazum, na temelju katerega bodo imele odsele slovensko knjigo v zalogi in v izločbi — reci, po dvajsetih letih skupnega življenja v eni državi — je sicer opaziti na tem malenkostnem uspehu razveseljav upliv in učinek novega duha jugoslovanstva, ki se širi v naši državi, neverjetno pa je na drugi strani obnašanje belgrajskega tiska v tem vprašanju.

Naši kulturni referenti tožijo, da nečjejo belgrajski časopisi za nobeno ceno odstopiti ped prostora za stalno poročanje o slovenskih kulturnih zadevah. Zares čudno pojmujejo belgrajski listi ogromno delo sedanje vlade, ki stremi za medsebojnim sporazumom in složnim sodelovanjem vseh tvornih elementov v državi. Zares čudno je tako pojmovanje: saj diši obnašanje belgrajskega tiska skoraj po tem, kakor da v njegovih očeh Slovenci sploh nismo tvoren element v državi oziroma da nam ne gre beseda niti za to, da afirmiramo svoje vsakdanje kulturno življenje.

Ne le naš dopisnik o kulturnih zadevah, nešteto drugih ljudi, ki so prišli v Belgrad z najčistejšim srcem, je doživelo pri podobnih poskusih pri belgrajskih listih, kadar je šlo za slovensko kulturo, enako bridko razočaranje in polagoma je vsem upadel pogum, stvar je prišla nekako v navado in odklonilno stališče belgrajskega in v nekoliko manjši meri tudi zagrebškega tiska v slovenskih kulturnih zadevah je bilo brez vsakega komentarja — morda v nadi v boljšo bodočnost — molče sprejeto. Pri tem je do danes ostalo in izgleda, da tudi boljša bodočnost, ki nam je naposled — mislimo politično — nastopila, stvari nikakor ne bo spremenila.

Treba je pa premisliti, da ima n. pr. »Slovenec« že leta in leta stalno poročevalsko službo prav za kulturne zadeve Srbov in Hrvatov, kajti preko vseh dvajsetletnih različnih političnih konstelacij, je od nekdaj živela v nas zavest, da more le medsebojno stalno spoznavanje in kulturno sodelovanje roditi boljšo in lepšo bodočnost naše države. In baš naš belgrajski poročevalec za kulturno rubriko je eden tistih, ki se je v svojem vnu — od nikogar pozvan — vglobil v srbsko kulturno življenje, zlasti v srbsko slovstvo in umetnost — ter že leta in leta vztrajno poroča o vseh važnejših pojavih na tem polju. Je li med Srbi in Hrvati eden sam, ki bi se bil posvetil izključno spremljanju našega kulturnega življenja?

Nikakor si ne moremo misliti, da bi bilo v interesu zaželjenega medsebojnega sporazuma in složnega dela za procvit naše države postopanje belgrajskih listov, ki načeloma odklanjajo poročanje o slovenskem kulturnem življenju. Treba je to jasno in glasno poudariti. Baš v tem je treba takojšnje in temeljite obuditev tistega pravega jugoslovanskega duha, ki veže iz kraljevega manifesta.

Kulturni stiki med srbohrvatsko kulturno sfero na eni in slovensko na drugi strani so danes rahlejši nego med nami in Kitajcem. In to po tolikem času skupnega življenja v eni državi!

Zakaj tako?

Tega si dober patriot nikakor ne more tolmačiti. Še manj pa inteligent. Še manj, pravimo, ker je naposled nepobitna resnica, da poročajo slovenski listi, da pišejo slovenske revije stalno o vseh kulturnih pojavih pri Srbi in Hrvatih, da posvečajo tem pojavom še večjo pozornost nego svetovnim kulturnim pojavom in vse to iz lastne iniciative, vztrajno in iz vsega srca. Srbi in Hrvati pa postopajo baš nasprotno. Če prenesemo zadevo na čisto kulturno polje, nastane vprašanje: ali se imamo samo mi Slovenci česa učiti pri Srbi in Hrvatih, oni pa ničesar pri nas? Ali bi tako pojmovanje položaja ne bilo nekoliko čudno?

To vprašanje je važnejše nego bi si kdo mislil. Treba ga je razčistiti in zdaj je na naših kolegi v Belgradu in v Zagrebu, da nam odgovorijo. Upamo, da ne bodo prešli z molkom preko tega poziva, ki je ne le popolnoma upravičen, ampak v eminentnem interesu razmaha ideje kulturne vzajemnosti južnega slovanstva. Ali pa je naša kultura v očeh belgrajskih listov morebiti manjvredna?

Dunajska vremenska napoved. V severnih Alpah in na vzhodnem robu Alp manj oblačno. Na jugu pa bo jasno vreme trajalo dalje.

Zagrebska vremenska napoved. Pretežno jasno, od časa do časa se bo oblačnost večala, toplo.

Evropa zopet vznemirjena

Nemške zahteve po reviziji mirovni pogodbe vznemirjajo njene sosede

Bruselj, 20. avg. fr. Ko so zvezne velesile sestavljale mirovne pogoje za Nemčijo, so si morda nekateri izmed vodilnih državnikov bili v svesti, da je lažje dobiti od Nemčije podpis za izvršitev mirovne pogodbe, kot pa končno izvršitev. Zato so nekateri takrat tudi predlagali, naj se Nemčija definitivno razdeli v dve samobitni državi, češ, samo tako bo mogoče obvarovati Evropo pred nemiri vsaj za gotovo dobo let. Sedaj se vidi, da je to bila iluzija. A nikdo ni pričakoval, da bo Nemčija deset let po podpisu mirovne pogodbe začela tako sklenjeno ofenzivo proti vsem točkam dokumenta, ki ga je podpisala. Tako slišimo izza meje, da bo Nemčija zahtevala revizijo svoje meje napram Poljski, da bo eventualno predlagala zopetne olajšave pri plačevanju Youngovih reparacijskih plačil, da bo pri vsej priliki nastopila strogo v vprašanju narodnostnih manjšin, pri čemer so seveda mislili Alzačani in Lorenčani v Franciji, da bo kategorično zahtevala, naj se ji vrnejo v tej ali oni obliki kolonialni mandati. Torej ofenziva na celi fronti. In pri tem seveda niso pozabili na Slezvika in ne ozemlja, katerega bo zgodovina poznala pod imenom »Eupen Malmedy«, ki je v versajskem miru bilo priključeno kraljevini Belgiji.

Nemčija vzdržuje v tem malem ozemlju razborito iridentistično propagando. Tako so dosegli, da se je celo v skupščini pokrajine Lüttich govorilo o potrebi novega plebiscita za te kraje, ki so nemški po rasi in nemški po kulturnih tradicijah.

Najznačilnejši je pa svedeni proglas, katerega so isti dan in pod skupnim podpisom prinesli štirje nemški časniki, ki izhajajo na tem teritoriju. Proklamacija, ki je sestavljena v običajni feldwebelskem tonu, pravi, da je bil plebiscit, ki se je vršil leta 1920, velika komedija. Eupen in Malmedy hoteta nazaj k Nemčiji. To da sta dokazala pri zadnjih državnozborskih volitvah leta 1920. Takrat so

prebivalci teh krajev z 85% večino dali svoje glasove krščanskim socialcem in social-demokratom, torej strankama, ki sta obe imele v svojem volilnem programu zahtevo po samoodločbi in po plebiscitu. Če bo Belgija to pokrajino velikodušno dala nazaj nemškemu Mitterlandu, bo pred vsem svetom na sijajen način pokazala, da je ona dežela prave svobode. Če pa ne, potem se naj Belgija zaveda, da je vprašanje Eupena in Malmedyja gnusna rana na belgijskem značaju.

Belgijci so imeli sami vedno zelo težavne notranje boje med flamsko skupino in med Valonci. Jezikovno vprašanje jim torej ni tuje. Zadnja leta so v tem pogledu postali zelo širokogrudni in čudno bi bilo, če bi nemških težej ne razumeli.

Seveda so krščanski socialci in socialisti v isti meri začuden, ko naenkrat slišijo, da so jih podpisniki Eumedske proklamacije proglasili za pristaše plebiscita, oziroma med vrstami celo za iridente. Vandervelde in grof Theunis in baron de Bruckere bodo že morali v javnosti dezavuirati te svoje nepoklicane pristaše.

Nadalje zveni zelo tragi-komično, če danes Nemci apelirajo na kavalirstvo Belgijcev in na njih ljubezen do pravice in do svobode, ko so pa leta 1914 hladnokrvno pomandrali belgijsko narodno neodvisnost, na katero so ravno sedaj pred sto leti slovesno prisegli s svojim podpisom, ko so nadalje rušili po Belgiji brez vsake potrebe dragocene kulturne stavbe in kulturne institute, in ko so imeli v načrtih, da v slučaju zmage Belgijo lepo pripilejo k svoji državi in tako potisnejo svoje meje do morske obali.

Danes prevladuje v Evropi resnično globoka želja po miru. V Belgiji, ki je v vojski veliko trpela, je stremenje po miru naravnost vtelošeno v narodovo življenje. Teško bo kje najti državo, ki perspektive vojske tako sovraži kot Belgija in Belgijec

se ničesar bolj ne boji kot pa vojnih groženj. Tudi v Nemčiji vemo, da obstoja prav iskreno in globoko vkoreninjeno pacifistično gibanje.

Seveda bo morala Nemčija najprej vojne hujškatke v svoji sredi pomiriti. To nepretrgano nezadovoljstvo, ki prihaja od ene strani Rena, in ki se oglašja pri vsaki priliki in ki je vedno močnejše, čim večje koncesije se Nemčiji dovolijo, ustvarja ozračje, ki je resnično že nervozno. Ne vemo, če bodo države to mogle mirno prenašati.

Na ministrstvih se resno pogovarjajo o potrebi, da bivše zavezniške velesile enkrat zopet stopijo pred evropsko javnost z izjavo, ki bo to neprestano vrenje enkrat ustavila. Mussolini je znal najti besede, katere so imele to magično moč, da so žuborenje nemškega nezadovoljstva in izigravanje južno-tirolskega vprašanja radikalno obustavile. Zakaj se to ne bi posnemalo?

Belgijska vlada natančno ve, da je spričo tega položaja Brüningove vlade za enkrat zelo težak. Brüning si je pridobil delno zaupanje inozemstva. V slučaju, da po volitvah ostane kancler, bo pa moral, težko ali ne, povedati Evropi, da je Nemčija pripravljena sodelovati v sedanji Evropi, četudi s pričakovanjem v duši, tega ji nihče ne brani, da bodo enkrat prišle prilike, ki bodo bolj zanjo govorile, kot pa sedanje.

Pariz, 20. avg. AA. »Le Temps« priobčuje članek, v katerem se sklicuje na izvajanja Herriota v listu »La depeche toulouse«, ki je izrekel bojazen, da bi Nemčija utegnila razviti nevarno propagando za revizijo mirovni pogodbe. List potrjuje to nazoriranje Herriota in pravi, da se je sedaj obistinila svoječasna napoved, da Nemčija ne bo izkoristila predčasne izpraznitve za prepotrebno zblizanje med obema narodoma, pač pa da bo to povod za nove zahteve.

Audijence in sestanki na Bledu

Kralj sprejel v audijenco predsednika vlade in škola dr. Rožmana Dr. Korošec na Bledu

Bled, 20. avg. p. Danes predpoludne je bilo v Parkhotelu živahno kretanje ministrov, slično kot v predsedništvu vlade v Belgradu. S prihodom predsednika vlade na Bled, se je vse politično življenje preneslo sem. Od 7 zjutraj je predsednik vlade z ministroma Srškičem in Uzunovičem odšel na sprehod po parku do jezera, Toplic in Zdraviliškega doma. Ministri so se živahno razgovarjali do 9. Dopoldne ob pol 10 je prišel poveljnik 4. armadne oblasti general Toma Matič, ki je prišel z vlakom. Takoj je poiskal predsednika vlade, odšel je v Parkhotel. Matičev prihod je zasebnega in prijateljskega značaja. Hotel je pozdraviti svojega starega znanca in prijatelja predsednika vlade generala Petra Živkoviča.

Ob 10 je predsednik vlade odšel v Suvobor, kjer ga je Nj. Vel. kralj sprejel v audijenco, ki je trajala eno uro.

Ob tri četrt na 11, predno se je predsednik vlade vrnil v Parkhotel, je prišel iz Ljubljane minister za gozdove in rudnike dr. Anton Korošec, ki se je hotel snoči vrniti v Belgrad, pa je prišel danes na Bled, da se sestane s predsednikom vlade, da se razgovorita o poslih resora za gozdove in rudnike. V spremstvu dr. Korošca sta prišla pisatelj Franc Finžgar in vseučiliški profesor dr. Slavič.

Takoj za dr. Korošcem se je pripeljal iz Ljub-

ljane novi ljubljanski škof dr. Gregor Rožman, ki je prišel na poziv pravosodnega ministra Srškiča, da položi prisego.

Kot poslednji je prišel iz »Wilsonie« minister Schwegel. Ob 11 je prišel predsednik vlade iz dvora in se pozdravil s prisotnimi. Nato se je umaknil v Parkhotel, kjer je imel dolgo konferenco z ministrom dr. Korošcem.

Ob pol 12 sta ministri dr. Srškič in škof dr. Rožman odšla v »Suvobor«, kjer sta bila takoj sprejeta ob 1 pri kralju v audijenco. Škof dr. Rožman je tu na slovesen način prisegel na svojo novo pastirsko dolžnost. Predsednik vlade, ministra Uzunovič in dr. Korošec so se odpeljali na izprehod. Po 12 so se vrnili v Parkhotel. Minister dr. Korošec se je popoldne vrnil v Ljubljano, odkoder odpotuje v Belgrad. Predsednik vlade in ostali ministri ostanejo še par dni na Bledu.

Popoldne ob štirih je predsednik vlade v svojem apartamentu v Parkhotelu sprejel angleškega poslanika Prince, ki ga je prišel pozdravit. Ob 4 se je vrnil minister za prosveto Srškič, nakar sta bila z ministrom Uzunovičem sprejeta pri predsedniku vlade. Pri ministru Schweglu so bili v »Wilsoniji« na obedu prosvetni minister Srškič, bivši minister dr. Kramar in prof. Spinčič, bivši poslanec iz Kastva, ki je tudi gost ministra Schwegla.

Jubilejni kongres UJU

Delo širšega izvršilnega odbora — Resolucije

Belgrad, 20. avg. m. Jutri prične deseti, jubilejni kongres jugoslovanskega učitelstva. Ze danes je na belgrajskih ulicah opaziti živahno vrvenje, kajti kongresa se učitelstvo udeležuje v impozantnem številu. Samo iz Slovenije je prišlo na kongres do danes zvečer okrog 200 učiteljev in učiteljic.

Kongres bo eden izmed najpomembnejših z ozirom na spremembo pravil in na smernice bodočega delovanja UJU. Slovenski učitelji so se nastanili v Dijaškem domu.

Danes ves dan je zasedal širši izvršilni odbor in razpravljal o resolucijah, ki naj se predložijo kongresu, ter o izvolitvi novega odbora. Kljub dogotrajnim posvetovanjem, pa v mnogih stvareh ni prišlo do sporazuma. Predvsem se niso sporazumeli glede volitve predsednika.

Sejam širšega odbora predseduje Petrovič. Od Slovencev sodelujejo Škulj Andrej, Kopal Josip, Zupančič Drago, Dimnik Ivan, Hren Anton in Sestan Dušan.

Na seji so se sprejele nekatere resolucije. Med njimi so važne resolucije, ki se tičejo materialnega položaja. Predvsem so razpravljali o predlogu prosvetnega ministrstva, ki upravlja 18 milj. fond Jovana Gavriloviča. Prosvetno ministrstvo je pripravljeno iz tega fonda dati 2 in pol milje. brezobrestnega posojila za učiteljske zdravstvene domove. Po-

leg tega se bo UJU dal na razpolago Frankopanski grad v Crikvenici, ki ga ima zasedenega sedaj vojaštvo.

V resolucijah se zahteva nadalje, naj bi se v Belgradu ustanovil centralni šolski muzej, v katerem naj bi bila stalna pedagoška razstava.

Najvažnejša je izjava, ki jo je na današnji seji podal predsednik Petrovič glede materialnega položaja učitelstva. Izjavil je, da mu je ob priliki posebnega sprejema prosvetni minister Maksimović dejal, da se bo moralo stanje učitelstva vsekakor izboljšati. Če bi uradniški zakon ne bil sprejet, in bi se materialno stanje ne rešilo ugodno za učitelstvo, bo izdal poseben zakon o materialnih prejemkih učitelstva.

Za kongres je izšla posebna številka »Narodne prosvete«, osrednjega organa UJU. Številka je posebno lepo urejena in ima prispevke najbolj agilnih delavcev na prosvetnem polju. V uvodu prinaša resolucije s prvega učiteljskega kongresa pred desetimi leti. Na tem kongresu se je namreč izvršila združitev vseh jugoslovanskih učiteljskih društev. Jutri dopoldne se bo v vseučiliški dvorani svečano otvoril kongres, nato bodo potrebne volitve. Dnevni red je zelo obsežen in bo trajal tri dni. Ob 11. dopoldne bo prosvetni minister otvoril učiteljsko razstavo.

Ostavka bavarske vlade

München, 20. maja. as. Bavarski kabinet je danes popoldne odstopil. Več mesecev se je ministrski predsednik dr. Held in za njim stoječa ljudska stranka trudila, da bi odpravila deficit v bavarskih finančnih, končno pa je sledila zgledu nemške vlade in skušala doseči nove davke z zasilno odredbo. Zato je kabinet padel. Socialni demokrati, ki so najmočnejša stranka opozicije, so zahtevali, da se z zasilno odredbo določeni davek na klavno živino ukine, pri čemer so jih podpirale radikalne kmetijske organizacije Bauernbunde, kateri zopet pa je zahteval, da se uradniške plače, ki so bile zvišane pred tremi leti, znižajo za 25%. Pri glasovanju je bila zasilna odredba odklonjena z 62 proti 58 glasovom. Nato je najprej finančni minister prijavil svoj odstop, ministrski predsednik dr. Held pa je potem prijavil demisijsko vse vlade. Vladajoča stranka, to je bavarska ljudska stranka, prepušča sedaj opoziciji, da napravi red v finančnih. To stori tem lažje, ker se v bavarskem deželnem zboru ne more ustvariti nobena večina proti bavarski ljud. stranki

Tardieujeve politične naloge

Pariz, 20. avg. AA. Veliko pozornost političnih krogov so povzročili reporterji pariških listov, da bo Tardieu vodja francoskega odposlanstva na skupščini Društva Narodov. Poročilo je dokaj verjetno, čeprav tajništvo Društva Narodov še nima o Panevropi. Predsednik francoske vlade si nadalje tri vprašanja. Najprej mu gre zato, da bi olajšal stališče Francije radi posledic Briandovega načrta o Panevropi. Predsednik francoske vlade si nadalje prizadeva vzpostaviti italijansko-francoska pogajanja z osebnim stikom z italijanskim ministrom za zunanje zadeve Grandijem. Naposled bi Tardieu rad srečal nemškega ministra za zunanje zadeve Curtiusa radi razgovora o najnovejših dogodkih, ki so skalili francosko-nemške odnose.

Konferenca na Plitvicah

Zagreb, 20. avgusta. AA. Na Plitvičkih jezorih so se sestali v hotelu »Plitvice« 15. t. m. jugoslovanski in madjarski odposlanci, da razpravljajo o likvidaciji lastninskih in finančnih vprašanj, ki so v zvezi s trianonsko pogodbo. Vodja jugoslovanskih delegatov je dr. Lujo Bakotić, načelnik ministrstva za zunanje zadeve, člani so dr. Stanko Erhartić, šef oddelka v ministrstvu za zunanje zadeve in dr. Milorad Laškarin, svetnik ministrstva za notranje posle.

Madjarski delegaciji načeljuje Aleksander Blaha, državni podtajnik v ministrstvu za notranje zadeve, člani so dr. Bela Czatory, svetnik ministrstva za notranje zadeve, dr. Pal Szabesthyen, tajnik ministrstva za zunanje zadeve in dr. Imre Erney, tajnik ministrstva za notranje zadeve.

Nov jugoslovanski parnik

Hamburg, 20. avg. as. Motorna ladja »Zmaje«, ki je bila dovršena za Jugoslavijo pri nemških ladjedelnicah v Hamburgu in ki je lani meseca septembra pri prvi poskusni vožnji deloma zgorela, je sedaj zopet popravljena ter jo bodo jutri po prvi poskusni vožnji prepeljali v Jugoslavijo.

Španija na novih potih

Potreba po ustavnem življenju se čuti vedno bolj — Delovna zveza med Španijo in južno-ameriškimi državami

Madrid, 20. avg. ps. Popolnoma v skladu z prejšnjimi poročili o gospodarski krizi, ki divja po Španiji in katere ne bo mogla rešiti sedanja vlada, ampak nova, ki bo postavljena zopet na ustavni podlagi in ki bo v resnici imela zaupanje celega naroda, so se pojavile zopetne težave pri stabilizaciji pesete, ki so strmoglavile finančnega ministra in ga prisilile, da je zaprosil za demisijo. Narodno gospodarstvo danes ni aritmetičen problem, stvar, pri kateri sodoči psihološki moment zaupanja ali nezaupanja. Berenguerjeva vlada, če tudi se trudi, da bi bila poštena in potom razvoja pripeljala Španko nazaj v ustavne vode, ne uživa nikakega zaupanja ne na znotraj, ne na zunan. Narod ne ve, kaj bo jutri. Inozemstvo ne more imeti pojma, kaj se bo v Španiji zgodilo. Berenguerjeva vlada, akoravno, kot smo rekli, poštena in marljiva, ne predstavlja nikakih tradicij, ki bi jo vezale s prošlostjo, in nima nikakega programa, ki bi jo vezal na bodočnost. Šele ko se bo odločila, po nasvetu Santiaga Albe, grofa Romanones, markiza Alchuzemas, da izvrši nove volitve in uvede narod potom ustavnega sodelovanja v gospodarske probleme, šele potem bo mogoče misliti na rešitev peze. Španski kralj brezdvoma čuti naložo časa, in bo ob svoji uri posegel zopet v državno življenje.

Na drugi strani pa opazimo, da se zopet z vidno močjo pojavlja staro stremenje, ki ga je vojska zadušila in era Primo de Rive začasno ugasnila, da išče Španška svoje zveze ne tostran Pirenejev v Evropi, ampak onstran Atlantika pri svojih jezikovnih sestrah v Južni Ameriki, ki so še sedavno bile njene kolonije. Tja jo vežejo krvne vezi, kulturne tradicije, gospodarske potrebe. Sedaj, ko se korakoma približujejo časi ustavnega življenja, ko se bo Španija prenovila, se pogosto sliši v vseh krogih, da se Španija ne sme vezati na

Evropo, ki zgublja čas med vojskami in pacifističnimi pokreti, ki se alternativno menjavajo, ampak naj sledi klicu morja, ki ji odpira na jugu pot v prekoatlantske zemlje, kjer živi in dela rod njenega rodu.

Prvokrat se je ibero-amerikanska skupnost pokazala v septembrskem zasedanju pri Zvezi Narodov. Vaš dopisnik je dobil popolnoma gotove informacije, da je stal za tem načrtom zelo duhoviti in priznani zmožni španski veleposlanik v Parizu Quinones de Leon. Delegat Čilske republike, prebrisan Villegas je takoj zgrabil za to misel in predlagal, naj se južnoameriške države zvežejo med seboj v praktični politični in gospodarski zvezi. Sestavil se je osrednji odbor petih delegatov, ki morajo do 1. septembra 1930, torej že v nekaj dneh, predložiti definitivne predloge, kako bi se moralo doseči praktično sodelovanje recimo pri skupnem zastopstvu pri Društvu Narodov, ali v pogledu enotne carinske politike.

Tako izgleda, da se bo na prihodnji seji Društva Narodov na jesen pojavil nov blok latinskih držav, katerega bo vodila Španija, samo če bo znala do tega časa prepričati svoje latinske sestre, da se hoče vrniti nazaj na ustavno pojmovanje državnega življenja.

Dokazov za to ne manjka. Braziljski delegat na mednarodni delavski konferenci je smatral za potrebno, da posebej povdari veselje Brazilije, da more v Ameriki zastopati »zgodovinske tradicije in rasne čednosti bivše velike in slavne metropole«. Govorice, da se španski kralj pripravlja na obširno potovanje po južni Ameriki, se vedno bolj širijo. Sicer je to njegov stari, predvojni načrt, a značilno je za sodobno mednarodno politiko, da se je baš v momentu, ko Briand zbira razdrpane evropske države, Španija odločila, da poišče

svoje stare sinove onstran morja.

Pred par tedni je imel tukaj zelo dobro obiskano zborovanje vseučiliški profesor Vescancellos. Govoril je o bodočnosti Španije. »Odkar se je Španija omejila na izključno evropsko politiko, je njen vpliv vedno bolj padal in siromaštvo naraščalo. Mi moramo zopet ven nazaj v svet, kamor so naši predci zanesli našo kulturo. V južni Ameriki imamo milijone ljudi, ki so se razvili v samobitne državne enote, a ki ne zanikajo krvnih vezi in ki bodo voljni dati stari materi mesto, ki ji pripada v njih sredi.«

V Španiji se pripravljajo veliki dogodki, tiho, neopaženo. Če bo Španija imela moč, ki bodo razumeli duh sodobnega časa in ugodne prilike, ki se za Španijo pripravljajo, potem bomo videli zrasti na jugozapadu Evrope novo močno politično enoto, na znotraj urejeno in usmerjeno zopet na morje ter tesno združeno z bogatimi pokrajinami južne Amerike, ki šele polagoma stopajo na oder svetovne zgodovine.

Brez dvoma se bodo pojavile tudi težkoče. Španija je katoliška država, južnoameriške države tudi. Načrti, kot sem jih zgoraj orisal, bodo morda na poti gotovim strujam, ki v mednarodni politiki odločajo, in ki ne podpirajo enakih stremenj. Tukaj leži veliki vprašaj nad bližnjo bodočnostjo Španke.

Madrid, 20. avg. AA. Minister za gospodarstvo Weis je bil imenovan za ministra financ. Vlada namerava izdati dekret, ki bosta z njim sklicani zbornici konec septembra.

Madrid, 20. avg. AA. Državna podtajnika v ministrstvu za finance in v ministrstvu za narodno gospodarstvo, kakor tudi generalni direktorji ministrstva za poljedelstvo in carinskega oddelka so podali ostavke.

Nemčija in agrarni blok

Poljski listi kritizirajo enostransko zadržanje Nemčije

Varšava, 20. avg. AA. V zvezi z agrarno konferenco, ki bo v Varšavi na pobudo poljske vlade, priobčuje »Kurjer Poljski« članek, ki v njem pravi med drugim:

Konferenca bo samo agrarna in se bo bavila s čisto tehničnimi vprašanji. Največje razburjenje proti skupni fronti agrarnih držav proti industrijskim državam je nastalo v Nemčiji, ki bo s svojo dosedanjjo politiko naposled dosegla to, da bodo agrarne države dejansko izvedle svoj zamisel o skupni agrarni fronti. Socijalnodemokratska stranka v Nemčiji se je posebno ostro zalela v politiko ministra za prehrano Schieleja. Istočasno pa se Nemčija ne

ozira na nevarnost, ki ji preti odtod, da ne reagira na bojkot nemškega blaga v Nizozemski in da tudi ne upošteva okolnosti o skorajšnji prekinitvi trgovinskih odnosov s Finsko. List veli dalje, da bi morala Nemčija ravnati drugače in na mesto razburjenja z blagohotnostjo spremljati napore, ki so posvečeni poljedelstvu in ki hočejo premostiti sedanjo agrarno krizo. Listi nadalje opozarjajo na članke v nemškem časopisu, ki so javno razglašali, da Nemčija odklanja redne trgovinske odnose s Poljsko, češ, da je konzum v Nemčiji nazadovol. Sedaj, ko naj posebna konferenca popravi ta položaj, se pa v Nemčiji razburjajo.

Zopet francosko-italijanska pogajanja

Rim, 20. avgusta. II. Fašistični tisk objavlja sledeč napolnižen komunikat:

Za italijansko pa tudi za mednarodno javnost je v sedanjem trenutku največjega pomena izjava g. Herriota, bivšega predsednika levčarske vlade in šefa svobodomiselnega kartela v Franciji, da on in njegovi tovariši danes obdružujejo fašistični režim. Dasi mi g. Herriot tega prav nič ne verjame, pa jemljemo z zadoščenjem na znanje, da danes Francija priznava potrebo, da se z nami sporazume. V tem oziru je g. Beaumarchais, francoski poslanik v Rimu, že imel več razgovorov z italijansko vlado, izjavljajoč, da je Francija pripravljena preučiti pogoje sporazuma glede vseh afriških problemov kakor tudi skleniti s Italijo generalni pakt prijateljstva in arbitraže. Vendar pa

je Francija dala italijanski vladi vedeti, da jo skrbi, kakšno stališče zavzame Italija s ozirom na mirovne pogodbe. Italijanska vlada je dala na to vprašanje izrpen odgovor.

To vest sporočamo zaenkrat brez vsakega komentarja dokler se ne pojasni, s koliko točnostjo odgovarja fakti. Od druge strani se izve, da je fašistični režim v parlamentarnih z. g. Beaumarchaisom izrazil željo italijanske vlade, da bi antifašistična kampanja v Franciji prenehala, da ne bi francoski tisk moralno podpiral emigrantov in da bi se pravilno in resnično pisalo o Italiji, ki se čedalje bolj politično in gospodarsko okrepljuje ter je po zadnjih statistikah »napredovala za nad 2 milijardi in 17 milijonov lir na poti svoje stalne ekonomične neodvisnosti — katero nekoliko nerazumljivo frazo podajamo tu dobesedno.

Nesreče

Pariz, 20. avgusta. as. V pristanišču Boulogne je na križarki »Lamotte Picquet« nastala eksplozija, ker so se vžigali bencinski plini. En častnik je mrtev hudo ranjen pa so en častnik in dva mornarja.

Pariz, 20. avgusta. as. Zgodovinski grad Bertangles iz XVIII. stoletja je popolnoma zgorel z dragocenimi starimi slikami. Skoda se ceni na 20 milijonov frankov.

Pariz, 20. avgusta. as. V bližini Chamberija sta trčila neki zasebni avtomobil z velikim avtobusom, v katerem se je vozilo 13 potnikov. Avtobus se je prevrnil v reko Isere. Ena ženska je bila mrtva, dve osebe sta smrtonovarno ranjeni, sedemnajst pa je hudo ranjenih.

Pariz, 20. avgusta. as. V gorovju Mont Blanca sta se večerjati slabega vremena ubila zopet dva mlada pariška študenta. V zadnjih treh dneh je bilo na Mont Blancu že šest smrtnih nesreč.

Milan, 20. avgusta. as. Večera je so se pri Besenu na južnem Tirolskem ponesrečili štirje carinski uradniki, ko so s brodom hoteli se prepeleti čez narasto Adijo. Vrv se je strgala, brod se je prevrnil in vsi so utonili.

Trst, 20. avg. as. Danes dopoldne se je pripetila težka nesreča na prometnem letalu na progi Trst—Zadar—Ancona. V bližini Malega Lošinja se je utrgal del propelerja, ki ga je vrglo z veliko silo proti kabini. Propeler je na mestu ubil 10 letno hčerko kapitana Cosulich, njegovi materi pa zdrobil roko. Z motornimi čolni so rešili potnike in poškodovano letalo v Mali Lošinj.

Newyork, 20. avg. AA. Iz Tokija poročajo, da je šest izletnikov našlo smrt v lavi ognjenika Isama, ki je začel iznenada bruhati.

Razstava jug. učiteljstva v Belgradu

Belgrad, 20. avg. m. Ob priliki kongresa UJU se vrši razstava jugoslovanskega učiteljstva v saborni šoli. Na razstavi so razstavile vse šole Jugoslavije iz vseh predmetov. Razstava, ki je zelo dobro organizirana, je razdeljena na skupine. Skupine so te-le:

1. Risanje in ročna dela (kartonaža, modeliranje, lesni izdelki, lepljenje, rezanje, pletenje, vezanje itd.). V tem oddelku vzbujajo posebno pozornost domaški slavniki in ovite steklenice.

2. V drugi sobi so razstavile specialne šole, n. pr. šole za manj nadarjene, slepe in gluhe otroke. Razstavile so pomožne šole iz Ljubljane in Maribora, gluhošolstva v Ljubljani, zavod za slepe v Kočevju in Zemunu. Razstavili so razne tabele za preskušnje inteligence otrok. Zelo zanimivi so dnevniški doživljaji, ki so ilustrirani in izrezani iz dnevnikov teh otrok.

3. Oddelke za dečka ročna dela in risanje. Posebni oddelki tvorijo v miniaturni izdelana prometna sredstva. Pozornost vzbujajo izdelki 7. in 8. razreda deških ljudskih šol pri sv. Jakobu v Ljubljani. Opazilo se je, da v Srbiji ne poznajo ovitkov za risbe. Linorez prve deške šole v Ljubljani so edini te vrste na razstavi. V sobi, kjer so razstavljeni izdelki učiteljskega tečaja v Belgradu in na Krku, vzbujajo pozornost, ker kažejo, da se naslanja ves pouk na rokotorni pouk.

4. Oddelke podmladka Rdečega križa je razstavil med drugim veliko karto Jugoslavije o razširjenosti članstva naraščajo Rdečega križa. V Jugoslaviji je 2010 organizacij.

5. V tej sobi so šolske lekarne in higienične potrebine za šole, sredstva za učila, ki jih učenci naredijo sami.

6. Poseben oddelke tvorijo umotvori učiteljev umetnikov. Od Slovencev je razstavil samo Franc Zupan.

7. Najbolj zanimiv je oddelke za ženska ročna dela, ki ga je uredila učiteljica ga. Fleretova. Vidi se, da ves pouk v ženski ročni stroki stremi za tem, da se uporabljajo izključno narodni motivi. Posebno pozornost vzbujajo bele vezanine iz šole v Krškem.

8. Spisni oddelke obsega jezikovni pouk. Tukaj je razvidno, da v Jugoslaviji samo na Bledu šolska mladina izdaja svoj list, ki ga izključno urejuje mladina sama in tudi prispevki so od otrok samih. List se imenuje »Naša mladost«, ki ga izdajata 7. in 8. razred na Bledu.

9. Sokolski oddelke, ki naj bi služili za propagando sokolstva med učiteljstvom.

10. Dalje sledijo vse učne knjige za ljudske šole in mladinska literatura. Tu so zastopani vsi listi od »Angelčke«, »Zvončke« in »Vrtca« dalje. Na stopnišču so slike vseh šol savske in dravske banovine.

11. V zgodovinskem in zemljepisnem oddelku so razstavljeni razni zemljevidi in reliefi, ki so jih izdelali učenci sami. Eden izmed najlepših umotvorov je relief kraljevine Jugoslavije, ki so ga izdelali učenci 5. razreda v Ormožu. Dalje vzbujajo pozornost reliefi šole na Viču, ki predstavljajo soško dolino, Primorje, Koroško ter vse banovine in vse dele sveta. Šola iz Gospiča je razstavila zgodovino orožja v miniaturni: buzdovan kraljeviča Marka. Na razstavi je tudi statistika, ki jo je izdelalo učiteljstvo dravske banovine, ki pri kazuje razvoj šol od l. 1918. do 1930.

Oddelke za pouk v prirodi je organiziral predsednik ljubljanske sekcije Skulj.

Razstava je vzorno prirejena in napravi najlepši vtis. Vodstvo razstave je v rokah g. Flereta in prosvetnega ministrstva, ki so jima bili dodeljeni učitelji Mlekuš, Rupnik, Banič in Levec. Kakor je razvidno, so razstavo organizirali sami Slovenci, ki tudi sicer prednjačijo v delu.

Čudo tehnike

London, 20. avg. AA. Z dogotovitvijo velikega loka na sydneyskem pristaniškem mostu se je snoči zaključila največja etapa v gradnji tega mostu. Ta lok je najdaljši in daleko najtežji jeklen lok, kar jih je bilo do zdaj postavljanih. Zgradili so ga angleški inženjerji in je stal 6 milij. funtov (1.6 milijarde Din). Njegova največja razpetost meri 1650 čevljev (okoli 550 metrov). Gradili so ga z obeh strani hkrati; vsaka polovica tehta po 14.000 ton. Celotna dolžina mostu znaša 3770 čevljev (okoli 1200 m). Na mostu je prostora za štiri proge električne cestne železnice, za šest prog voznega prometa, pločnika na obeh straneh pa sta široka po 10 čevljev (3.20 m). Kapaciteta prometa je 168 vlakov, 6000 vozil in 40.000 pešcev na uro.

Kralj Karol odlikoval Mussolinija

Rim, 20. avg. AA. Rumunski kralj je odlikoval predsednika italijanske vlade Mussolinija z najvišjim rumunskim redom Karola I.

Kompromis v tekstilnem sporu

Pariz, 20. avg. AA. Po razgovoru med ministrom za delo in zastopniki delavstva ter lastniki tekstilnih tvornic je začela generalna stavka na severu popuščati. Delavci so predlagali kompromis, po katerem naj se vprašanje povišanja plač odgodi do oktobra; na ta predlog bodo delodajalci danes odgovorili.

Lille, 20. avg. AA. Danes se je tu vrnilo na delo 3250 delavcev v Roubaixu in Tourcoingu pa 3600.

Ludendorfi se bo že drugič ločil

Monakovo 20. avgusta. AA. Tu krožijo vesti o tem, da se namerava admiral Ludendorff ločiti od svoje druge žene. Uradni list priobčuje v tej zvezi sklep obeh zakoncev, da hočeta odslej samostojno upravljati svoji premoženji. Tak sklep je uvod k razporki. General Ludendorff se je ločil od svoje prve žene pred nekaj leti in se je poročil z dr. Matildo von Kemnitz. Druga Ludendorffova žena je bila znana ultrafašistka, ultrafeministka itd. Ludendorffovi prijatelji so pripisovali nesrečne poteze generala v politiki v zadnjih letih močnemu vplivu te žene na svojega soprega.

Sahovski turnir

Liege, 20. avg. as. Danes se je igralo prvo kolo šahovskega turnirja. Rubinstein je premagal Colleja po indijski otvoritvi. Sultan kan pa je premagal Sultana Beieffa. Remis so ostale partije Ahues-Niemcovič, Retti-Thomas in Czeplorka-Mhuall. Partija Tartakower-Weenink pa se je po peturni mojstrski igri prekinila v poziciji, ki je ugodna za Tartakowerja.

Pred izvozno sezono

Belgrad, 20. avg. AA. Meddirekcijska konferenca za izvozno sezono.

Pod predsedstvom generalnega direktorja Šreplovića je bila danes v generalni direkciji državnih železnic meddirekcijska konferenca, sklicana z namenom, da se prouči ukrepi, ki so potrebni za zagotovitev rednega prometa v izvozni sezoni. Po referatih direktorjev oblastnih direkcij in referatih strokovnih referentov generalne direkcije je bilo ugotovljeno, da je številko lokomotiv in vagonov, ki so potrebni za promet v tej sezoni, zadostno. Nato so prišla v debato poročila o komercialno manipulacijskih ukrepih, ki bodo potrebni v izvozni sezoni. Vsi sklepi glede komercialne službe za trgovstvo bodo pravočasno objavljeni. Prav tako so prišla v pretres vprašanja glede tehničnih ukrepov v svrhu čim rednejšega prometa v okvirju razpoložljivih kreditov.

Seja tarifnega odbora

Belgrad, 20. avg. z. Na današnji seji tarifnega odbora so se obravnavali potniški tarifi. Referent inspektor trg. ministrstva Zifek je zahteval, da se znižajo vozne postavke za potniški turistični promet na Jadranu. Njemu je ugovarjal zastopnik prometnega ministrstva Marković. Odbor je sklenil, da se tarifne postavke za potniški promet na Jadranu znižajo. Dalje je sklenjeno, da se znižajo postavke za krožna potovanja za vse turistične skupine tuzemstva in inozemstva.

Zahteve rudarskih podjetij

Belgrad, 20. avg. z. Zastopniki zasebnih podjetij so predložili tarifnemu odboru vlogo, v kateri zahtevajo, da prometno ministrstvo sprejme njihove predloge radi ublažitve rudarske krize v državi, ki je radi blage zime glede potrošnje premoga dosegla višek. V vlogi se zahteva, da tarifni odbor ukine 25% zvišanje tarifa na premog za postaje na vodi in kanalih.

Belgrajske vesti

Belgrad, 20. avgusta. z. V Belgrad je prišla romunska mešana komisija, ki bo ob enem z jugoslovansko mešano komisijo z ministrom za trgovino Demetrovičem na čelu, delala na realizaciji sinajskega sporazuma.

Belgrad, 20. avgusta. z. V soboto bo v Belgradu konferenca gospodarskih krogov, na kateri se bo obravnavalo vprašanje prepovedi tranzita našega gronja skozi Madjarsko v Češkoslovaško. V slučaju, da Madjarska do gotovega časa ne bi ukinila te prepovedi, so belgrajski krogi odločeni, da razglasijo bojkot madjarskega blaga.

Belgrad, 20. avgusta. z. Danes se je vršila konferenca med ministroma Frangešem in Demetrovičem. Pozneje je imel minister Demetrovič razgovor z predsednikom Narodne banke Bajlonijem in z ravnateljem izvoznike družbe Gottliebom. V trgovinskem ministrstvu dokončujejo zakon o delniških družbah. Zakon bo gotov do konca tega meseca.

Belgrad, 20. avgusta. z. Na praškem dunajskem trgu je veliko povpraševanje po smederevskem vrsakem grozdju. Računa se, da se bo to leto izvozilo iz Jugoslavije 20 milijonov kg svežega grozdja.

Beograd, 20. avg. AA. Minister za socijalno politiko in narodno zdravje g. Nikola Preka se je danes vrnil v Belgrad z daljšega odmora in je takoj prevzel dolžnosti svojega resora.

Italijanski vojni minister na Krasu

Gorica, 20. avg. Italijanski vojni minister general Gazzera je došel v Gorico, odkoder se je takoj podal na Kras, da prisostvuje tam velikim vojaškim vajam. Ko je v Dornbergu sprejel raport vseh generalov in častnikov, se je zopet odpeljal v Rim.

Francoski jesenski manevri

Pariz, 20. avg. as. Veliki francoski manevri v Loreni, ki bi se imeli odgoditi radi razsajajoče epidemije med otroci, se bodo vršili, kakor piše »Matin«, skoro v isti obsežnosti, kakor so se prvotno nameravali. Manevri se bo udeležilo namesto 24 pehotnih bataljonov 23, namesto 12 lovskih bataljonov 9, namesto 3 lahkih topniških polkov 2, dočim se bo konjenica in težko topništvo udeležilo vaj v prvotno nameravani moči med Nancyjem in Lunevillejem, kjer se bo zbiranje čet pričelo že prihodnje dni.

Iredentistična demonstracija

Catania, 20. avg. Semkaj je dospelo 500 Maltežanov, članov malteške filharmonije, pod vodstvom bivšega malteškega nacionalističnega poslanca Delia. Bili so od župana, fašistične stranke in prebivalstva sprejeti z demonstrativnim navdušenjem. Katanijski župan Grimaldi je malteški »filharmonije« izročil italijansko trobojnico s fašističnim znakom.

Boj za izpraznjena mesta pri DN

Ženeva, 20. avg. as. Za izpraznjena tri mesta v Društvu narodov, za katera se imajo meseca septembra vršiti nove volitve, je 8 držav predlagalo svoje kandidate. Odstopijo namreč Kanada, Kuba in Finska. Namesto Finske bo stopila najbrže Norveška, namesto Kube pa Guatemala, dočim se za sedež Kanade pogajajo južna Afrika, Irska, Portugalska, Grčija, Kitajska in Belgija.

Angleški pevci v Ljubljani

Podžupan prof. Jarc pozdravlja goste v imenu mestne občine.

Ljubljana, 20. avgusta.

Po svojem sijajnem gostovanju v Zagrebu, kjer so imeli v torek zvečer v razprodanem gledališču velik koncert, so prišli včeraj dopoldne angleški pevci v Ljubljano. Do Zidanega mostja jim je šel nasproti v imenu ljubljanskega angleško-jugoslovanskega kluba dr. Marajon.

Na kolodvoru je angleške pevce ob 11 pričakoval poln peron odličnega občinstva, predvsem pevcev in prijateljev angleškega naroda. Med drugimi so bili prisotni: zastopnik banske uprave prosvetni šef dr. Dragotin Lončar, zastopnik mestne občine podžupan prof. Evgen Jarc, starešina Hubadove pevske župe dr. Anton Svigelj, dalje zastopnika Glasbene Matice predsednik dr. Vladimir Ravnihar, ravnatelj Matej Hubad in dirigent Polič in zastopniki ostalih pevskih društev: za »Ljubljano« Sturim in dr. Dolinar, za »Slavca« Hladnik, za »Ljubljanski Zvon« Dretnovec in Prelovec, za »Grafiko« Dachs, itd.

Došle goste je zbrano občinstvo živahno pozdravljalo, godba dravske dicizije pa je zaigrala angleško himno »Good save the King«.

Prvi je pozdravil angleške pevce dr. Lončar (njegove slovenske besede je tolmačila gđ. Copeland): »V imenu kraljevske banske uprave Vas prisrčno pozdravljam in želim Vam najbolj ugodnega bivanja na naših tleh.«

V imenu mestne občine je izrekel gostom do-

brodščico v angleščini podžupan prof. Jarc; v imenu pevske zveze jih je pozdravil dr. Svigelj, v imenu Glasbene Matice kot reprezentantije naše glasbene kulture pa dr. Ravnihar.

V imenu gostov se je za dobrodoščilo zahvalil dirigent mr. Arthur Fagge. Naše dame so došlim gostom razdelile šopke nageljev in rožmarina.

Skozi gost špalir občinstva, ki jih je prisrčno pozdravljalo, so gostje nato odšli z godbo na čelu proti hotelu »Union«.

Došli gostov je 55, od teh se je 40 nastanilo v »Unionu«, 15 pa v hotelu »Struklju«. Med njimi so znana imena, tako voditelja in dirigenta Arthurja Fagge-a, baritonista Fredericka Woodhouse-a, in sopranistinja Ide Cooper. Došli pevci so člani velikih londonskih pevskih zborov, tako London Choral Society, kraljeve opere v Londonu, London Concerts, Pres. Westcliff Symphonies, »Ibis«, Musical & Operatic, Politechnic Choral itd.

Najbolj zanimiva osebnost med gosti je baritonist Woodhouse, ki govori tudi gladko srbohrvaščino. Boril se je namreč na solunski fronti. Gostje so imeli ob 1 skupno kosilo v »Unionu«, nato so si ogledali mesto, ob pol 4 so južinali na »Bellevue«, ob pol 9 zvečer pa se vrši koncert v filharmoniji, nakar imajo ob 10 slavnostno večerjo v »Unionu«, ki se je udeležijo tudi zastopniki naše javnosti.

Tujski promet na Primorskem pada

Opatija si je veliko pričakovala od proglavitve svobodnega pasa, danes pa že lahko trdimo, da ni ta vladni ukrep dosegel svojega namena glede tujskega prometa. To velja glede Opatije in tudi Reke. Gostilničarji v Opatiji so v začetku sezone res znižali cene za 10 odstotkov. To znižanje je bilo pač premalen korak, da bi moglo odločilno vplivati na razvoj tujskega prometa in poleg tega so gostilniške cene samo eden izmed činiteljev, ki odločujejo pri izbiri letovišča. Tako se n. pr. tuji pritožujejo, da je po uvedbi svobodnega pasa carinska kontrola dosti bolj stroga in vsled tega za tuja bolj nadležna. Če so podatki italijanskih časopisov povsem točni, je prišlo letos v Opatijo dobrih 500 gostov več kot lansko leto. Na prvem mestu so Nemci, za njimi Čehoslovaki, nato Madžari. Splošno pa se letos letoviščarji veliko manj časa mudijo v Opatiji. To velja posebno glede Nemcev in Čehoslovakov, ki prihajajo v skupinah. Najdlje se pomudijo Madžari. Številčno je letos obisk Avstrijev, Jugoslovani in predvsem Madžarov zaostal za lanskim, medtem ko so letoviščarji iz notranje Italije, ako izvzamemo nedeljske obiske iz bližnjih mest, sploh izostali. Zelo nepovoljno na razvoj tujskega prometa vpliva seveda slabo vreme.

Precej slabši je položaj v Gradežu. Dne 15. julija n. pr. je bilo leta 1929 v Gradežu 5114 letoviščarjev, letos pa na isti dan 4453, to je 661 manj. Do 15. julija lanskega leta je prišlo v Gradež 10.086 gostov, letos do istega časa 9484, torej 602 manj; nazadovanje znaša okoli 10 odstotkov. V letu 1925 je bilo v Gradežu stalno okoli 6000 ljudi; kakor rečeno, je letos to število padlo na 5000, medtem ko razpolaga Gradež s 7000 posteljami. Letoviščarjev je 40 odstotkov Italijanov, 25 odstotkov Čehoslovakov, 15 odstotkov Avstrijev; nato pridejo Nemci, Poljaki in Madžari. Te številke kažejo, da

postaja Gradež čedalje bolj nacionalno letovišče, kar je pač le v škodo tujski obrti glede na dohodke gostilničarjev in na državno plačilno bilanco. Čehoslovaki prihajajo v organiziranih skupinah, ki jih pošilja društvo »Urania«. Člani plačajo med letom določeno pristojbino in za ta denar preskrbi »Urania« navadno 14-dnevno bivanje na letovišču v Italiji. Društvo ima v Gradežu lasten hotel. Gostilničarji tožijo, da ti letoviščarji ne potrošijo veliko. V kopališču tudi opaziš, da so zasedeni predvsem cenejši šotori, medtem ostajajo dražji prazni. Cene šotorov za 4 osebe gredo od 8 do 30 lir dnevno.

V Portorose je še vedno zaprt glavni hotel, ki razpolaga s 100 sobami. To pač kaže, da je letovišče še vedno prav slabo obiskano. Tudi po drugih obrežnih istrskih mestecih, kakor v Izoli, je raztreseno nekaj stalnih gostov. V splošnem pa ni položaj nič boljši od lanskega.

Smrtni padec v prepad

Jesenice 19. avgusta 1930.

Upokojeni železničar in hišni posestnik gosp. Tomanič, ki ima svojo hišo tik za osnovno šolo na Jesenicah, se je že v soboto podal z doma v hrib ali rove, kakor je tu običajen izraz. Ker je to že večkrat storil, ga doma niso pogrešili takoj in tudi ne iskali, kje da bi bil ostal.

V ponedeljek pozno zvečer pa je neki zaposleni lesni delavec našel na takozvani Kalvariji, hribčku nad Savo, na katerem je postavljeno tudi zidano znamenje, kamizolo in pa steklenico. Šel je za sledom in kmalu ugotovil, da je moral po strmini nekdo pasti. In res, kmalu je našel Tomaniča, ki je ležal v prepadu mrtve s prebito lobanjo in z več zlomljenimi rebri. Padel je najbrže že prej, a so ga šele v ponedeljek našli. Prenesli so ga v mrtvašnico jeseniškega pokopališča.

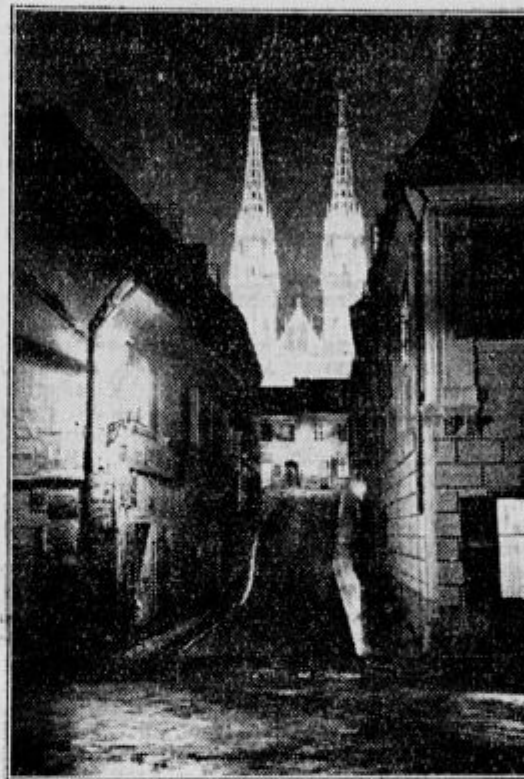
Nesrečna vožnja z motornim kolesom

Kočevje, 19. avg.

V ponedeljek popoldne nekako ob dveh sta se odpeljala iz Kočevja na motociklu g. Konrad Rom, urarski mojster, in g. Kreiner, stavbenik pri gosp. Ivančiču. Vozila sta v smeri proti Ribnici. Malo nad Novimi Ložinami nad Staro cerkvijo jima je privozil nasproti lojterski voz, na katerem je vozil klasterska drva Kresse, gostilničar in posestnik v Srednjih Ložinah. V tistem hipu, ko sta privozila motociklista že čisto blizu voza, je voznik, hoteč se še bolj umakniti na desno, nanaglooma potegnil za uzdo, radi česar se je en konj povzpел v galop in potegnil ves voz na sredo ceste.

Sledila je strašna nesreča. G. Rom, ki je vozil motor, je odletel z vso silo v oje in obležal na tleh z dolgo in široko rano na glavi, dočim je sopotnik g. Kreiner odletel v cestno grapo, ki leži par metrov pod cesto in tudi tam obležal z močno očesno podplutbo in s težkimi notranjimi poškodbami. S pomočjo voznika se je dvignil izpod voza ranjeni g. Rom, ki je hotel v naglici, ne meneč se za svojo rano na glavi, odpeljati z motorjem, ki je ležal prevržen, toda skoraj nič poškodovan, hudo ponesrečenega sopotnika v mesto. To mu je preprečil cesni mojster g. E. Bižal, ki se je pripeljal slučajno s kolesom na kraj nesreče, ker je bil prepričan, da se lahko zgodi s tem še večja nesreča. Sam je v največji dir pognal kolo proti mestu, kjer je staknil osební avto nekega potnika. Na ta avto so naložili oba ponesrečenca in ju odpeljali na dom.

Oba ponesrečenca je preiskal takoj kočevski zdravnik g. dr. G. Röttel. G. Kreiner je dobil zelo težke notranje poškodbe in rano tik pod očesom, g. Rom pa že omenjeno rano na glavi in več ali manj lažje poškodbe po rokah in po obrazu. Kje je krivda, da se je zgodila nesreča, se ne ve. Voznik je vozil pravilno na desni strani ceste, isto tudi g. Rom, ki je vozil povrh še z zelo zmerno brzino. Bil je torej nesrečen slučaj, da je konj v naglici odskočil na sredo ceste. S ponesrečenca sočustvuje vse mesto.

Z evharističnega kongresa v Zagrebu: Slavnostno razsvetljena stolnica.

Od Soče in Jadrana

Duhovske vesti. Za župnega upravitelja v Dolini pri Trstu je tržaški škof imenoval č. g. Mas-silli-ja, ki je doslej upravljal župnijo na Rižani (Lazaretu) pri Kopru. Na Rižano pojde dr. Glavani (Glavan), ki je prišel iz reške škofije. — Č. g. Zlobec, dekan v Pomjanu, stopi v pokoj. — Goriški nadškof je namestil letošnje novomašnike, in sicer pojdejo č. g. Rafko Premrl v Cerkno, č. g. Matija Fortuna v Tolmin in č. g. Reje v Postojno. Premeščena sta č. g. Mirko Zorn iz Cerknega v Gornje polje na Kanalskem in č. g. Jeklin iz Tolmina v Solkan.

V rimskih zaporih je že delj časa g. Petrinja, znan posestnik v Petrinjah pri Kozini. Vzrok aretacije ni povsem znan. Splošno govorijo, da ga policija dolži pišemskih stikov z izseljenimi primorskimi Slovenci.

Arelecija. V Landolu pri Postojni je bilo aretiranih 12 kmečkih fantov. Obtoženi so, da so se pred letom tajno sestali, da ustanovijo pevske zbor. Izročili jih bodo izrednemu sodišču v Rimu. — V Dutovljah na Krasu so karabinerji aretirali Leopolda Siroc, tajnika domačih posojilnice. Iz Trsta so Siroc odpeljali v Rim, kjer čaka na obravnavo pred izrednim sodiščem. Obdolžen je nasilne protidržavne propagande. Tiste dni so prišli karabinerji tudi po

Škrja Rudolfa, veleposestnikovega sina v Tomaju. Škrj je delal ta čas na polju in karabinerjem ubežal...

Prevratne letake so nedavno trosili neznanec po Trstu. V njih grozijo proti hišnim gospodarjem, da bo kmalu nastopil čas, ko bodo morali dajati odgovor za izsesavanje hišnih najemnikov.

Ford gre iz Trsta. Tržaški listi so z obžalovanjem priobčili vest, da je Fordovo avtomobilsko podjetje sklenilo prenesti svojo tržaško delavnico in glavno zaslopostvo za Italijo iz Trsta v Genovo. Ford je v Genovi že nakupil prostore za novo skladišče in delavnico, ki so stali menda okoli 10 milijonov. Tržaška delavnica se je nahajala v prosti luki. Tu so se sestavljali avtomobili, ki so prispeli iz Barcelone v kosih. Trst je po vojni zalagal ves Belkan s Fordovimi avtomobili. Kesneje se je Ford odločil za zgradbo velikega skladišča v Carigradu. Območje tržaške podružnice se je s tem skrčilo. Zdaj gradi Ford v Jugoslaviji še lastno tovarno in tako je Trst zgubil še to tržišče. Prenos v Genovo se menda izvrši že v septembru. Za Trst, ki preživlja težko gospodarsko krizo, je to težak udarec. — Rimski listi poročajo, da so v teku pogajanja med Fordom in italijansko avtomobilsko družbo »Isota Fraschini« za ustanovitev nove družbe v Italiji. Po uvedbi visokih carin na avtomobile se Ford ne more več neposredno uveljavljati v Italiji; zato išče druge poti.

Pomoč po toči prizadetim. Na pobudo goriškega prefekta se je vršil na prefekturi sestanek med državnimi prestavniki in goriško davčno izirjevalnico v zadevi davčnega odloga, ki naj se dovoli od toče prizadetim kmetom. Davčni obroki, ki zapadejo avgusta, oktobra in decembra, naj, bi se odložili na prihodnje leto. Z davčnim odlogom bi ne bilo kmetom prav nič pomagano, ker se bi davki ne nakopičili in bi jih kmet prihodnje leto še težje plačal kot letos, ker sploh ne more vnovčiti več vina. Davčnega odbora bi bile deležne naslednje občine: Pojsko, Podšabotin, Pevma, Podgora, Oslavje, Krmin, Grgar, Selo, Batuje, Vrtovin, Sv. Križ, Skrlje, Stomaž, Lokavec in Ribembrek.

D'Annunzijevo dramo »La figlia di Jorio« je igrala v Gorici italijanska gledališka družba »Tespjev voz«, ki potuje po nalogu »Dopolavora« od mesta do mesta in od vasi do vasi ter uprizarja igre, »da seznanijo ljudstvo z gledališčem«. Proti D'Annunzijevo dramo so goriški katoliški krogi odločno nastopili vsled njene nemoralnosti, toda zaman. Igra se ponovi v Kopru na javnem trgu, čeprav je tržaški škof opozoril katoličane, da so D'Annunzijevo dela na indeksu.

Arelecija jugoslovanskega mornarja. V Trstu so te dni aretirali nekega dalmatinskega mornarja, ki je prispel v tržaško pristanišče na jugoslovanski ladji. V neki gostilni se je prijateljsko razgovarjal z italijanskimi mornarji in razgovor je nanesel na položaj Slovanov v Trstu. Jugoslovanski mornar je pristo povedal svoje mnenje v tem pogledu. Eden izmed italijanskih mornarjev je še med razgovorom šel po karabinerje, ki so neprevidnega mornarja takoj aretirali.

V ladjedelnici v Trziču je angleška družba Standard Oil Shipping Company naročila tri motorne ladje za prevoz petroleja. Stale bodo 75 milijonov. Nedavno so na račun te angleške družbe spustili v morje v Trziču takšno ladjo. Podpredsednik te družbe M. Hague je prejel od italijanske vlade visoko odlikovanje. Tako poročajo tržaški listi.

Nagla smrt

Ribnica, 7. avg.

Včeraj se je na ribniškem kolodvoru zgodila nesreča, ki je globoko pretresla vse, ki so poznali nesrečno umrlega Franca Pakiža iz Sodražice.

Franč Pakiž se je mudil imenovanega dne v Ribnici pri sodišču, kjer je imel nekaj opravkov z ozirom na domače razmere. Ko je opravil posle, je šel na kolodvor, da si kupi vozni listek do Zlebiča. Pred peronsko blagajno je dobil listek, nato pa je stopil do vrat čakalnice, ki vodijo na peron, jih odprl, a isti čas že padel smrtno zadet od kapi na peron. Ravno na kolodvoru mudivši se ribniški zdravnik dr. Oražem je mogel ugotoviti samo smrt vsled kapi.

Franč Pakiž je bil splošno znan po Sodražici. Upravljal je nad vse dobro svojo žago in mlin in je bil kot gospodar vzgled vsem. Bil je priljubljen tudi v družbi kot prijeten družabnik in govornik. Lahka mu zemlja!

Drage slive

M. Sobota, 19. avg.

Čez vasovalce je prišla že marsikatera pritožba. Ni dovolj, da drugim s kričanjem motijo nočni mir, marveč si čisto privoščijo tudi druge neumnosti. Tako je bilo sedaj tudi v Rakičanu.

Na Tóthovem vrtu so bile lepe zrele češplje. Fantje se niso mogli premagati, da jih ne bi okusili. Ponoči so se spravili nad slive. Drevo so v nekaj trenutkih spraznili. To pa njim ni bilo dovolj. Niso se zadovoljili samo s slivami, marveč so v fantovski neumnosti polomili tudi veje, tako da so drevo popolnoma uničili.

Naslednjega jutra je nudilo drevo žalostno sliko. Gospodar je stvar takoj javil orožništvu, ki je zadevo preiskalo in krivce izsledilo. Kakor se sliši, bodo morali svoje dejanje drago poplačati, kar je seveda popolnoma pravilno. Vasovalci postajajo itak predrzni.

V ospredju njihov vodja mr. Arhur Fagge, ob njegovi levi mr. Frederick Woodehouse.

Mr. Arthur Fagge se zahvaljuje za pozdrave. Na desni strani slike mr. Frederick Woodehouse.

Angleški pevci v Ljubljani

Kaj pravite?

Ali veste, kaj so to požarniki? Tudi jaz tega naziva nisem poznal, požarnike pa poznam, odkar sem začel sodelovati. Gospod Andrej jih je iz svoje fare opisal v eni zadnjih števil »Bogoljub« in jim nadel ta častitljivi naziv. Niso pa samo doma v fari gospoda Andreja, raztreseni so po zemlji med slovenskim rodom to in onstran meje, dobijo jih prav tako po Ukrajini kakor po Italiji, med Kurdi in Indijci. Ta sorta je povsod doma, povsod ista, samo imenujejo se povsod drugače, sicer pa so res povsod pravi tipični požarniki.

Ko sem bil otrok, sem na ohcelih videl požarnike, ko so prišli do peč. Črtni so imeli dolga strela, ko je razel pečene kopune in polico, so se požarniki za pečjo pri in najglasneje zasmejali, zraven požirali debele sline in kimali, kadarkoli je bilo treba starešini prikimati. In so bili na uslugo za vsak kozarec vina, za vsak gostji vrst, ki jim je odletel z mize v pripravljene goltance. Da ne bo zamenjav! Beraci, ki tudi prihajajo požirati sline za peč, to so zopet ljudje svoje vrste. Beraci je beraci, a požarniki so — možje!

Pozneje sem večkrat srečal požarnike. Krmar in mesar pri naši farni cerkvi jih je imel vsako nedeljo in še med tednom vedno dovolj okrog sebe, da so mu kimali in prihrčali, ko jim je razlagal, kaj je bral v naprednih časopisih. »Jaz pravim, da farji nas ne bodo komandirali, kaj ne možje!« — »Prav pravite, ne bodo ne!« se oglasi zbor. »Za la la! Jaz dam jaz, da boše držali z menoj.« »Bomo! Saj famošter nam še frakelina ne pritoži, ti pa nam daš kor hiter na mizo. To je mož za mož!«

Pozneje, ko sem svet še bolj spoznaval, sem videl o mestih, da so naki podeželjski požarniki iz začetniki v umetnosti požarnikovanja, le pištanci spričo debelih puranic. Spoznal sem gospode (oh, bilo jih je mnogo!), ki so vsak dan nosili v roki in v žepu strokovna preganjanja časopise (da so se videli naslovih listov) tistih strank, ki so rezale kruhek po uradih. In so bili tako odločni, da bi bili življenje dali za »tjejo«. Ko pa je prišla na površje druga stranka, so vlikali v žepu njene časopise, četrtovali življenje za njeno idejo in pri vsaki ideji avanzirali, dobivali dobave ali tist — požarniki!

Danes so se razmere spremenile. Strankarskih požarnikov ni več. In to je dobro. Ostal pa mi je za vse življenje pred njimi gnus, ker mi za postojenega človeka očete ogabnosti, kakor je požarniško, ki prodaja svoje prepričanje in samega sebe. Ali za frakelj žganja, za krošnik župce, za liter vina ali za avanzna ali za čast — to je vse eno. Prodaja se je požarniki!

Napisal sem Vam to reč iz svojih spominov, da mladi rod vidi, kaj je bilo včasih med nami gnilo in da bo požarniško iztrebil izmed sebe, če ga je dandanes še kaj ostalo med nami. Nikjer ga pa svoje dni nisem našel toliko, ko med nami Slovenci, čeprav nikjer niso brez požarnikov. — Sramota slovenskega rodu je požarniki!

Koledar

Četrtek, 21. avgusta: Ivana Franč. Santalaka, devica.

Osebnosti

— Duhovska vest. Včeraj, dne 20. avg., je bil umeščen na župnijo Mavčiče g. Janez Mikuš, dosedaj župnik v Sorici.

— Himen. V torek ob pol 8 zjutraj sta se v Cerknici poročila gosp. Franc Ronko, sin uglednega občanega zidarskega podjetnika g. Janeza Ronkova ml. in gđe. Marija Urbar iz Marofa pri Cerknici. Poročil ju je ženinar brat g. prefekt Tone Ronko. Novoporočence ma želimo obilo sreče in božjega blagoslova na življenski poti, ki sta jo nastopila.

Izstop iz našega državljanstva

Anton Trost, 41letni profesor glasbe, pristopen v Ljubljano in stanujoč na Dunaju, je zaprosil za izstop iz našega državljanstva, ker si namerava pridobiti avstrijsko državljanstvo.

Novi grobovi

Boh. Bistrica. Umrli je najstarejša žena v Boh. Bistrici, Sprahova Lenka, Helena Silar. Dosegla je lepo starost 90 let.

N, v m. p.!

Kuhinjsko posodo

aluminijasto, emailirano, modro, sivo, rujav, prvovrstnih znamk, ima v največji izbiri vedno na zalogi trdka z železino

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana Sv. Petra cesta 35

Mirko Javornik:

Srečanje z mrtvim mestom in še drugo srečanje

Na morju se ljudje najprej zblizajo in seznanijo. To sem že večkrat bral. Morda zato, ker imajo vsi en sam skupen, vseh zibajoč se dom ali bogve-kaj. Tudi je na ladji največje onih malih prilik, ki nujno peljejo do razgovora. N. pr. ako imate ogenj ali cigarete in s tem storite veliko uslugo kakemu kadilcu ali kadilki, ali postrežete komu, ki verjame v čudotvorno moč daljnogleda z aparatom, ali imate slučajno karto obale, ali vas kaka stara bogata dama prosi, da ji prinesete naslonjač na drugo stran, kjer ne piha, ali se slučajno dobite s kakim Angležem na kljuno ladje in začnete z njim razgovor o Jugoslaviji in njenih razmerah — kaj on kot Anglež sponira, da vi Angleži poznate.

V našem slučaju je bil predzadnji slučaj, zakaj, ko sva v Splitu še ne zaspala pritekla na »Kosovo« mimo carinikov in drugih dobrih ljudi, sta naju takoj pograbilo dve madjarski dami, in naju prosili, da jim čuvava naslonjače. Udala sva se, kljub temu, da je »obere« godrnjal, da je ta prostor samo za prvorazredne potnike, a ko je videl, kako prijazno se razgovarjava s damami, naju je pustil v miru. In kmalu nismo vedeli, kdaj je parnik odrinil in so se začele rdeče splitake strehe niti in izginjati.

Najini dami sta stari, moderni, izobraženi, geografsko ignoranti, mislim da sta celo od madjarskega plemstva, vae jima je »wunderschöne«, Dubrovnik in Jadransko morje, parobrod — čeprav je majhen — in jugoslovanske cigarete, ka-

Mala kronika

★ Prosvetno društvo v Kamni gorici proslavi v soboto in nedeljo, t. j. 23. in 24. avgusta 30letnico svojega obstoja. To društvo si je v zadnjem času zgradilo prostorni prosvetni dom, kjer ima urejeno dvorano, oder, čitalnico in pevsko sobo. Na nem pač vidimo urešeni pregovori: Iz malega raste veliko. Kako je tudi skromno drevo na prosvetnem polju vzraslo in se razširilo v močno, nam priča program slavnosti: V soboto 23. avg. ob 8 zvečer bo slavnostna akademija, kjer govori g. prof. Luka Arh. Simbolično se bo ponazorila župančičeva pesem: Duma. Igralci, ki sodelujejo skoraj 30 let pri društvu, nastopijo v Finčarjevi igri »Divji lovci«. Pevski zbor spopolni večerni program. V nedeljo 24. avgusta bo ob 10 dopoldne zahtevalna služba božja. Ob 11 odlikovanje članov 30letnikov. Popoldne ob 3 uprizorijo dijaki William Shakespeara: »Beneški trgovci«, nakar bo srečolov in prosta zabava. Vsa okoliška društva naj ob tej priliki s svojim posetom pokažejo, da znajo ceniti napredek na prosvetnem polju Kamnogoričanov.

★ Maturanti, ki so maturirali 1. 1910 v Celju, inajo za 20letnico mature svoj sestanek v Celju, v hotelu »Evropa« v ponedeljek, dne 23. avgusta 1930 ob 7 zvečer. Vsi tovarši še enkrat srečno vabljani, pridite vsi! — Ivan Hanžič, notar v Velikih Laščah, sklicatelj sestanka.

★ III. Zdravniški tečaj o tuberkulozi na Golniku se bo vršil od 21. do 27. septembra 1930. Gg. zdravniki, ki se zanimajo za tečaj, dobijo podrobne informacije pri upravi zdravilišča na Golniku. Prijave se sprejemajo do 15. septembra 1930.

★ 30letnica češke koč pod Grintovcem. Slovensko planinsko društvo opozarja turiste, da se čim mnogoštevilneje udeležijo slavnosti 30letnice obstoja češke koč pod Grintovcem. Iz Kranja na Jezersko bodo avtobusi na razpolago. — Te slavnosti se udeležijo poleg tukajšnjih Čehov, odposlanci Kluba češkoslovaških turistov v Pragi, pod vodstvom podpredsednika kluba in predsednika Asociacije slovaških turistovskih društev, g. V. Jenička iz Prage, dalje predsednika Kluba češkoslovaških turistov na Dunaju g. Čížeka; tudi Hrvatsko planinsko društvo v Zagrebu se udeležijo te proslave pod vodstvom predsednika g. Josipa Pasarića.

★ Razstava lovskih psov. Dne 31. avgusta 1930 se vrši v Ljubljani I. državna razstava lovskih psov pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja. Razstavo priredi Jugoslovanski Kinološki Savez v okviru Prve državne šumarske-lovske razstave. Lastniki čistokrvnih lovskih psov naj takoj javijo svojo udeležbo na naslov »Razstava psov — Ljubljana — Velesejcem, da dobe potrebne tiskovine in navodila. Internacionalni sodniki. Voznja polovična, brezplačen vstop na šumarsko-lovske razstavo!

★ Koliko pokadimo? V letu 1929. je bilo v naši državi pokajenega tobaka za 1.769.388.095 Din, tako da pride na vsakega prebivalca, od otroka do starca, po 286 Din na leto. Cigaret smo pokadili (to se pravi nismo vsi kadili) »Jadrane« ali »Kosovo«, ampak raje »Sava« in »Zeta«: »Karadjordje« 422.648 kosov, »Jadrane« 1.146.698, »Kosovo« 1.402.434, »Strumica« 4.196.660, »Vardar« 549.085.070, »Drina« 41.749.300, »Neretva« 5.050.472, »Morava« 13.837.300, »Zeta« 1.608.636.289 in »Sava« cigaret 1.763.738.675. Od cigar je bilo največ pokajenih boljših iz mešanega tujega tobaka in sicer 15 milj. 162.557 kosov, zatem »Portorik« 5.280.931 in kratkih domačih 4, 654.043 kosov. Tobaka za zvečenje in noslanje in tobačnega ekstrakta je bilo prodanega 90.000 kg. Od tobaka v zavojčih je bilo prodanega savskega 4.816.041 kg, donavskega 771.074 kg, zetskega 206.503 kg, neretvanskega 169.543 kg, moravskega 37.365 kg, ameriškega 5.428 kg, banatskega 4.692 kg, trebinskega 822 kg in vardarskega 821 kg. Razen teh množin, ki smo jih sami pogladi doma v zrak, je naša država prodala mnogo tobaka v tujino, zlasti na Češkoslovaško in Poljsko.

★ V Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine št. 19 od 20. t. m. je objavljen »Zakon o plačah in ostalih prejemkih upravnikov in namestnikov kazenskih zavodov«, dalje »Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah«, »Zakon o odmerjanju in pobiranju doklad na neposredni davek trgovskih, industrijskih in obrtnih zbornic«, »Zakon o nostrificiranju diplom s tujih univerz in visokih šol«, »Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o poslovnem redu v državnem svetu in upravnih sodiščih«, »Kraljevi ukaz o ukinutvi generalnega konzulata Jugoslavije v San Paulu«, »Uredba ministra za finančne o prenosu poslov glede odobranja pogodb o nabavah itd.«, »Pravilnik o organizaciji in delu bankarskih svetov«, »Dopolnitev pravil o opravljanju strokovnih državnih izpitov uradnikov ministrstva za poljedelstvo«, »Izpremembe in dopolnitve v pravilniku o opravljanju državnega strokovnega izpita uradnikov uprave za zaščito industrijske svojine«, »Pravilnik o dajanju dovoljenj za proizvajanje bioloških proizvodov«, »Pravila za opravljanje državnega strokovnega izpita uradni-

kov pisarne kraljevskih redov«, »Izpremembe in dopolnitve pravilnika o uporabi potniških državnih avtomobilov« in »Navodila za izvedbo organizacije finančne kontrole«.

★ V Službenih Novinah kraljevine Jugoslavije št. 188 od 19. avgusta t. l. je objavljen »Zakon o konvenciji o trgovini in plovitbi med našo državo in republiko Estonsko«, dalje »Zakon o svetovni poštni konvenciji in odredbah o prenosu pisemskih, paketnih, denarnih in ostale pošte zračnim putem, ki je bila zaključena v Londonu med našo državo in ostalimi državami, ki so članice svetovne poštne zveze«, »Zakon o izmenjavah in dopolnitvah uvozne tarife« in »Uredba o številu in vrstah oddelkov v državnih bolnicah«.

★ Za letošnjo državno razstavo lovskih psov, ki se vrši enodnevno dne 31. avgusta 1930, so bile razpisane prijavnice v celoti. Če kdo istih še ni prejel ali v preloženem številu, naj takoj javi na Upravo Ljubljanskega velesejja »Razstava psov«, da se mu še pravočasno dopoljšje, ker je zadnji prijavi rok vključno do 23. avgusta.

★ Opozorjamo na tisto Cankarjevo knjigo, ki je najbolj njegova, ki nam ga prikazuje v najbolj resnični luči: to je Moje življenje. — Kdor še ni čital Cankarjevega lastnega življenjskega, ne more trditi, da Cankarja pozna. Pravkar je izšel Calvi-

jev prevod te knjige v italijanski in mahome je postal Cankar italijanskim književnim krogom ljub. Koliko jih pa je pri nas, ki še niso čitali te velepomembne njegove knjige! Naročite si jo nemudoma v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Cena broširanemu izvodu je 16 Din, vezanemu pa 20 Din. Naročite takoj, dokler zaloga ne poidel!

★ Največji reveži so slepi. Spominjajte se jih! »Dom slepih« ima položnico 14.872.

★ Telesno zaprtje, slaba prebava, ne-normalni razkroj in gnoloba v črevih, prevelika množina kisline v želodčnem soku, nečista koža na obrazu, na hrbtu in prsih, tvorijo mnogi katari ustne sluznice izginajo prav kmalu z rabo naravne »Franz Josef« grenčice. Številni zdravniki in profesorji »Franz Josef« vodo že desetletja pri odraslih in otrokih obeh spolov uporabljajo z ugodnim uspehom. »Franz Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— PEGE —

odstrani takoj in brez sledu »Creme Orizol«! Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Založnik: »Cosmochemia«, Zagreb, Smičklova 22. Telefon 49-99

Ljubljana

Nova senzacija na žici

V ognju med nebom in zemljo — v popolni temi. Ljubljana, 20. avgusta.

Ni še konec akrobatovih umetnosti, niso se še končale vse senzacije, ki jih namerava pokazati drzni gospodar žice v zraku, g. prof. Artur Strohachneider. Že v nedeljo bil moč napovedati, da bo v ponedeljek zadnja predstava, toda še včeraj, v torek zvečer se je moč kljub temu pričakovati, da se bo drevi spet in potem nemara še.

Kar je pokazal drzni akrobat snoti, je res presegalo vse, kar so doslej videli Ljubljancani. Pomislite: vse luči so ugasnile, zavladala je popolna tema, akrobat pa se je spustil na žico, obložen z bremenom 48 kilogramov, ki jih je vseboval poseben aparat, privezan na njegovem hrbtu. V aparatu so bile razne eksplozivne snovi, ki so se sproti, ko je moč varno stopal po žici, vžigale in kot rakete švigale visoko v zrak. To je bil pravcati ognjemet, moč je bil prav za prav sredi ognja vrh žice, 25 metrov nad cesto, ki je zavalala spodaj v popolni temi. Ljudje so kar zijali, strmeli, občudovali, zdihovali in se stresali od strahu in vzemirjenja, ko je gori v zraku pokalo kakor iz strojnice, se bliskalo in švigalo v zrak rdeče, belo, modro, zeleno, rakete vseh vrst in oblik.

Ljudi se je bilo kot prejšnje večere. Morda še bolj, ker so se v množinah pripeljali iz vse širne ljubljanske okolice, nekaj s kolesi, celo več skupin z avtobusi je prišlo občudovati moža, ki pleše in skače po taktu godbe gori neke pod oblaki...

○ Zadušnica za pok. prof. Porento. Slov. kat. akad. starešinstvo v Ljubljani obvešča, da se bo sv. maša zadušnica za pokojnim tovaršem prof. Gasperjem Porento vršila pri oo. frančiškanih (pri velikem oltarju) jutri v petek ob 7 zjutraj.

○ Napis na mestni hiši. Na mestnem magistratu se je pojavila nad desnim vhom nova napisna tabla. Tabla ima v sredi državnih grb in trobojnico, na obeh straneh pa napis »Mestno načelstvo Ljubljane« v slovenščini in v srbohrvaščini v cirilici.

○ Naval na bolnišnico. Bolnišnica na Zaloški cesti je last banovine, ki jo je podedovala za bivšo oblastno samoupravo, ta pa za bivšo deželo Kranjsko. Prvotno tako široko zasnovana bolnišnica je imela v svojih poslopih dovolj prostora za vse bolnike, ki so prihajali iz vse dežele. Prav tako bolnišnica za duševne bolnike na Studencu. V povojnih letih pa sta se obe izkazali kot mnogo premajhni, zakaj naval bolnikov raste vedno bolj. Umobolnica mora nove bolnike sploh odklanjati, zakaj njen teritorij obsega sedaj tudi bivšo spodnjo Štajersko. Mnogo premajhna je tudi ljubljanska bolnišnica. Letos je sprejela od 1. januarja pa do 20. avgusta že 11.960 bolnikov. Tudi bolnišnica ne sprejme vsakega bolnika, ker so njeni prostori mnogo pretesni. Potreba za zgradbo nove velike umobolnice že dolgo obstoja. Vedno bolj pa zori potreba tudi po razširjenju in povečanju sedanje bolnišnice. To vprašanje bo treba v kratkem rešiti, sicer se znamo v kratkem znajti sredi prave bolniške katastrofe.

○ Včerajšnji žilvski trg je bil zopet živahen, obilno založen z vsem, kar Ljubljana potrebuje. Zadnje deževje je povzročilo spet dobro letino gob, s katerimi je bila natrpana vsa fronta vzdolž semenišča: dvojje dolgih vrst, košara pri košari.

naprej. Poslušam in povem še kako svojo misel vmes. Prehajamo v pacifično umirnost, med katero pošumeva in nas pozibava morje.

Ne vem, kako nanese razgovor na Zader. Razlagam gospe čudno, krivično mejo, ki je tako nenaravna, kot če bi n. pr. dal Budimpešto Nemčiji. Gospa ne razume veliko, a to ji da povod, da prične takoj, kake krivice so se zgodile Madjarski pri povojni razmejitvi. In naštevajo: Sedmograška, Banat, Slovaška, Bačka, Baranja. Da je to stanje nevdružno. Da mora priti do spremembe, tako ali tako. Da je Madjarska izmed vseh držav na svetu največ trpela in žrtvovala med vojsko in po vojski. Da bo prišel enkrat dan povračila.

Močim in bridko mi je pri srcu in zvoki o Panevropi se mi zdijo daljni, kakor da so za tisoč letje od nas — nazaj ali naprej? —

Gospe jedo trogirsko grozdje in dajo tudi nama grozd. Greva na sprednji del ladje in gledava morje, ki se vse bolj in bolj buri, se prši ob školjih in valovi zdaj pa zdaj planejo kvišku kakor griva splašenih konj in vržejo pršečo peno na nas. Zapoznele jadralnice se mučijo proti vetru, ki jih žene v morje, mal parnik se skriva in pokukava izza valov, zdí se nam, da zajema vodo. Nekje nad nami plesketa razcefrana zastava v vetru, ob vrhu jambora se lovita neutrudno dva galeba. Dva bela galeba celo pot, vse popoldne — kakor trdno hrepenenje.

Izza raskodranih vrhov se privijejo temnosvi brodovi vojne mornarice, plovejo mirno in dostojanstveno, topovi imajo zavezana žrela. Torpedovke so videti kot veliki smešni delfini. Pozdravijo in izginijo mirno v kanal.

Oblaki se goste vse težje in nižje, ko nas po nemirnem pristajanju v Šibeniku žene veter po krškem kanalu ven — in žene nam še zadnje pozdrave novomeških maturantov, ki smo jih tu dobili. Obeta se vihar, odličnejši ljudje so izginili v salon, korajžnejši se utaborimo na sredi pod dimnikom, kjer je toplo in se ples ne čuti. Sedimo in gledamo, kako plove ladja v temni večer. Naprej in naprej.

In valovi gredo naprej in naprej v elementarnem ritmu gibanja iz stoletja v stoletje.

Na morju izgubite orientacijo v času in prostoru, dan je od jutra do večera, to razdobje in nič več, brez posebne barve in doživlja. Vse doživlja je le v nujni, neskončno zanimivi zaporednosti trenutkov. Prostor izgublja relativno vrednost in postaja absoluten, neskončnost na vse strani, v dolžino, širino, globlino in višino. Pravzaprav sta samo dve strani: morje in nebo. In sinteza vsega je doživljanje morja. Potem vam morje postane nujna potreba, kot zrak ali kot voda.

Večer in vse stvari v njem postajajo tenko prosojne: vrvi in jambori, obrabi in roke in duše in vsi si postanemo tako bližnji brez besed in govorjenja — kakor nikdar nikjer drugje.

Prav pod večer, ko postane temnota že grozeča, se znajdemo spet v kanalu in na obzorju vzraste mirna črta mirnega, mrtvega mesta.

To je Zader. Ste že brali Rodenbachov roman »Mrtvo mesto«? Tega se spominim, ko plujemo vse bliže v zadarske vidike. Okolica, kot da je ni. Dalmatinske planine so izginile v oblake in jih ne ločite od njih. Planota je pusta v enolični valovitosti. Ko se valovitost, se prične mrtve obale.

Lepe stavbe, visoke, dolge, hladne, kakor

Na ognjeniškem temenu

Nekako na sredi poti med Kapstadtom in Fremantle-om (pristanišče na avstralski zapadni obali) leži majhen otoček S. Paul, last francoske republike. Brzoparnik rabi iz Marseille-a do tja celih deset dni. Površina otoka meri približno sedem kvadratnih kilometrov. Prav za prav otoček ni nič drugega nego iz morja dvigajoče se žrelo podmorskega ognjenika, ki še ni ugasnil. Na golih skalah ne raste najmanjša travica, sesalcev ni na otoku. Samo na čerch ob obali domuje na tisoče morskih ptic, katerih kriki in plahutanje povzročajo silen hrup. Nekaj posebnega so na otoku vroči vrelci, štirideset po številu, ki so najbrž vulkanskega izvora; voda v nekaterih ima 90 stopinj Celzija. Na obali se kupiči ptičji gnoj in zasmraja ozračje. Skoraj vse leto hrume viharji, dežuje in sneži malone vsak dan.

Saint Paul leži izven redne paroplovne proge; le tod in tam pristane ob njem kak ribiški parnik ali kitolovec. Pred štirimi leti se je na otok rešilo 12 mornarjev nekega francoskega tovornega parnika, ki je na visokem morju ponesrečil; v prenapolnjenem rešilnem čolnu je moštvo več dni blodilo po morju, dokler ni slednjič dospelo do otoka Saint Paul. Sestradani, so šli mornarji po otoku iskat hrane. Tu so odkrili silne množine posebno velikih in okusnih jastogov. Sreča jim je bila tudi poslej mila: mimo samotnega otoka je priplul ribiški parnik, jih opazil in vzel na krov.

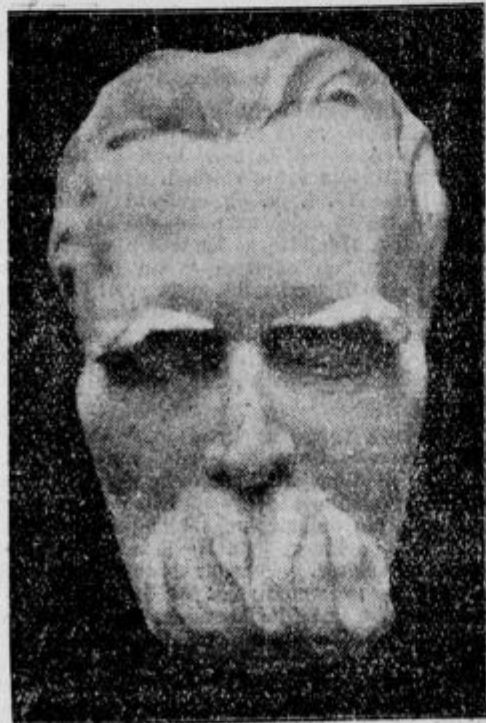
Ko so se vrnil v Marseille, so obvestili svojega brodolastnika o svojem odkritju na S. Paulu. Ta se je takoj obrnil na neko veliko ribiško družbo v Bordeaux-ju, ki je sklenila, da bo lov na jastoge na S. Paulu umno izkoriščala. Opremila je posebno ladjo in najela 22 izkušenih bretonskih ribičev, ki so jih prepeljali na S. Paul. Tam so postavili zanje prostorno barako in jim pustili za leto dni zmrznjenega mesa, krompirja, suhe zelenjave, kondenziranega mleka, različnih konzerv, tobaka, sladkorja, kave, čaja, vžigalic, špirta in kuhalo, tako da so bili z vsem dobro preskrbljeni. Razen tega so postavili na otoku brezžično oddajno in sprejemno postajo, tako da je bilo 22 samotarjev neprestano zvezanih s svetom.

To se je zgodilo v začetku leta 1929. Ribiči so imeli nalogo, da love in goje jastoge ter dorasle živali konzervirajo. Bili so sami vrli možje, ki so vestno in vešče opravljali svoje delo. Vsak teden enkrat so svoji tvrdki po radiu pošiljali svoja poročila, ki so se jasno razumela. O minulem božiču jih je zopet obiskala družbina ladja, poslej pa ni bilo o njih nobenega poročila več. Radio je popolnoma umolknil. Ko je tako poteklo tri

mesece, ne da bi prišel kak glas s S. Paula, je odposlala francoska vlada križarko »Sadi Carnot«, da bi se izvestila o usodi dvaindvajsetorice v Indijskem oceanu. Bali so se namreč, da ne bi se bil otok ob velikem delovanju vulkanov na južni zemeljski polobli pogreznil v morje.

Nedavno se je križarka »Sadi Carnot« vrnila v Calais in pripeljala s seboj vseh 22 ribičev z otoka S. Paul. Od tu so ribiči takoj brzopojno poročali svoji tvrdki. Ves čas so bili vsi zdravi, toda doživeli so nepopisne strahote. Neprestani potresi so porušili dobri dve tretjini otoka in jih pogreznili v morje. Na radiopostajo je zgrmela ogromna skala in jo zdrobila v atome. Tako so bili popolnoma odrezani od sveta. Vse naprave za rejo jasogov je požrla morje. Tudi ptice so se odselile z otoka. Zivljenje na otoku je postalo strašna muka, ker so se neprestano bali, da izginejo v oceanu še zadnji ostanki otoka. Zemlja se je tresla skoraj neprestano in grozno podzemsko bučanje je pretresalo mozeg; obseg otoka se je krčil od tedna do tedna. Po dobroti Usode je potres prizanašal prav tistemu kosu otoka, na katerem je stala njihova baraka.

Najbrž ni daleč čas, ko bo otok Saint Paul popolnoma izginil s površja zemlje.

Doprsje nemškega filozofa Friedricha Nietzscheja, čegar 30. smrtno obletnico obhajajo Nemci dne 25. t. m.

Resnica o kraljici Nataliji

Surov šofer je minuli teden v Parizu nahuil skromno stanko, ki mu je prepočasi stopila preko ulice na Mont Parnasu. Ogorčeni mimogredoči so poklicali stražnika, ki je legitimiral neotesanca. Medtem se je stisnila stanka v kot in molče čakala, da se bo razšla množica, ki je zavoljo nje dvignila tak hrup. »Vaše ime?« je naposled vprašal stražnik. »Jaz sem kraljica Natalija,« je tiho odgovorila stanka. Stražnik jo je peljal na policijo; mislil je, da je srečal eno od onih umobolnih, ki si tako radi lastijo visoke naslove. A izkazalo se je, da je bila stara gospa res nekdanja srbska kraljica, vdova po Milanu Obrenoviću. Biva že 57 let na tujem. Ima sobico v zavetišču sester Cionске Božje Matere v Parizu, ki imenujejo 71 letno kraljico iz spoštovanja do njene starosti še vedno »Velikanstvo«, dočim ima sestra, ki kraljici pospravlja in streže, naslov »dvorne dame

Napoleonov glavni stan pri Waterloo-u, ki ga je te dni uničil požar. To je bil dvorec, v katerem sta si po zmagi medsebojno častitala Wellington in Blücher.

Njenega veličanstva. Kraljica veliko moli in je samostanu hvaležna za mir, ki ga je tu našla.

Večni ogenj v Moreniju

Požar v petrolejskih vrelcih v Moreniju na Ruskem, ki traja že skoraj dve leti, je bil v zadnjem času nekoliko popustil. Te dni se je pa požar znova okrepil; pod zemljo se sliši zamolklo grmenje. Strokovnjaki menijo, da je požar dosegel nov vrelc in da je pričakovati ponovnih izbruhov. Nevarnosti za prebivalstvo ni.

Ciganski kralj Mihael II.

V Lodzu na Poljskem so nedavno zborovali poglavarji vseh ciganskih plemen na Poljskem; predsedoval je španski ciganski kralj Mateo. Na kongresu so volili novega kralja za poljski ciganski prestol in izvolili Mihaela II.

Novi ciganski kralj na Poljskem je potomec starodavnega in glasovitega ciganskega rodu Kvekov, ki so že v srednjem veku šli med seboj znamenite osebnosti in gospodovali skoraj nad vsemi ciganskimi plemeni v Evropi. Mihael si je izbral za svoje prestolno mesto Varšavo in imenoval svoje namestnike ali guvernerje po vseh poljskih pokrajinah, kjer žive cigani. Navadno so to plemenski poglavarji, ki uživajo največ ugleda.

Mihaelova kraljevska čast nikakor ni samo operetna vloga, marveč ima resnično zakonodajno, izvršno in sodno oblast nad cigani. Pa tudi poljske oblasti mu priznavajo naslov »kraljeve visokosti«. Svoj sedež ima Mihael v varšavskem predmestju Marimont, kjer si je bil kupil veliko hišo in jo dal preurediti v kraljev grad. Tu so zbrani okoli njega njegovi vladni svetovalci, dvorniki, telesna straža, pobočniki in spremstvo. Vsi cigani, ki žive na poljskem ozemlju, se morajo pokoriti njegovim ukazom in razsodbam. Cigane, ki kršijo ciganske postave, sodijo na dvornem dvorišču. Kazni so denarne ali pa telesne. Šibanje izvršuje star ciganski krvnik. Telesne kazni veljajo tako za mlade kakor stare. Mihael II. je neki zelo strog, zato pa pravičen.

Ob slovesnih prilikah nastopa Mihael s svojim dvorom v sijajni starodavni ciganski opremi. V znamenje svoje kraljevske oblasti nosi za vratom težko zlato veržico iz starih cekinov, ki tehta več funtov in je mojstrsko zlatarsko delo. Razen tega nosi zgodovinsko cigansko kraljevo krono, ki je istotako že častitljive starosti.

Sledovi tragedije na severnem tečaju

Pisatelj Sokolov-Mikitov, udeleženec potovanja sovjetskega ledolomilca »Sjedova«, je našel plutovinasto žogo, ki je vsebovala sledeči preperel listič: »80° 21' Franc-Jožefova dežela, 23. januarja 1902. Vsem ameriškim konzulom! Nujno potrebujemo premo! Naša ladja »Amerika« se je zasedrila z 8. junija lanskega leta izven ledu v prelivu Oberdore. Raziskovanje uspešno napreduje. Napičili smo na Rudolfovom otoku krasne zbirke za Nacionalni muzej in kinematografske posnetke. A imamo zdaj samo 5 konjičkov in 150 psov. Pripeljite krmo, rib in 30 sani! V začetku avgusta moramo odriniti nazaj. — Baldwin, ki ni imel sreče, a vendar še ni podlegel. — Kakor znano, ni dosegla po milijonarju Zieglerju izvrstno opremljena Baldwinova skupina severnega tečaja in je naposled podlegla mrazu pa lakoti. To so prvi izvirni podatki o njenem žalostnem koncu.

Mercedes Gleitze, zmagovalka Rokavskega preliva, ki je sedaj na svojem ženitovanjskem potovanju preplavala Dardanele med Tengerjem in Kumkale (6 in pol km) v 2 urah 55 minutah, dasi je bilo morje viharo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 21. avgusta: 12.30 Plošče — 13.00 Časovna napoved, borza, plošče — 13.30 Iz današnjih dnevnikov — 18.30 Samospeve poje gđ. Stelka Korenčanova — 19.30 Otroška ura, pisatelj Milčinski — 20.00 Rezervirano za prenos z Dunaja »Seviljski brivci«, opera kp. Rossini, poje kot gostje člani milanske Scale — 21.00 Prenos iz Bleda (Erich Herse) — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Petek, 22. avgusta: 12.30 Plošče. — 13.00 Časovna napoved, borza, plošče. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 18.30 Očetna godba Magistrov. — 19.30 Gospodinjska ura, gđ. C. Krekova. — 20.00 Samospevi g. Juga. — 20.30 Klavirski koncert g. Marjana Lipovška. — 21.30 Šlagerje poje g. Mirko Premelj. — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi

Petek, 22. avgusta.

Belgrad: 12.45 Opoldanski koncert orkestra. 19.30 Večerni koncert radi okvarteta. 20.30 Violinski koncert. 21.45 Pevski koncert narodnih pesmi. 22.45 Zabavni koncert jazz orkestra. — Budapest: 12.05 Opoldanski koncert vojaške godbe. 16.00 Mladinska ura. 17.40 Popoldanski koncert ciganskega orkestra. 19.15 Koncert ruskih balalajk. 20.15 Koncert na klavir in violino. 22.30 Lenaua spominska ura, nato koncert ciganskega orkestra. — Dunaj: 12.00 Opoldanski koncert. 16.35 Beethoven. Trio. 20.05 Večer komorne glasbe. 21.00 Ljudski večer. — Milan: 19.30 Večerni koncert. 20.40 Veliki simfonični koncert, nato plesna glasba. — Praga: 20.00 Pevski koncert. 20.30 Koncert orkestra. 21.30 Klavirski koncert. — Langenberg: 17.30 Večerni koncert (bariton in klavir). 20.00 Večerna lahka glasba. 21.00 Korportage, komedija. — Rim: 17.30 Pop. koncert orkestra. 21.02 Veliki koncert operetne glasbe. — Berlin: 18.25 Pesmi in dueti. 20.00 Koncert radio orkestra, nato poročila in plesna glasba. — M. Ostrava: 17.00 Popoldanski koncert orkestra. 20.00 Pevski koncert. 21.30 Klavirski koncert. 22.15 Plošče.

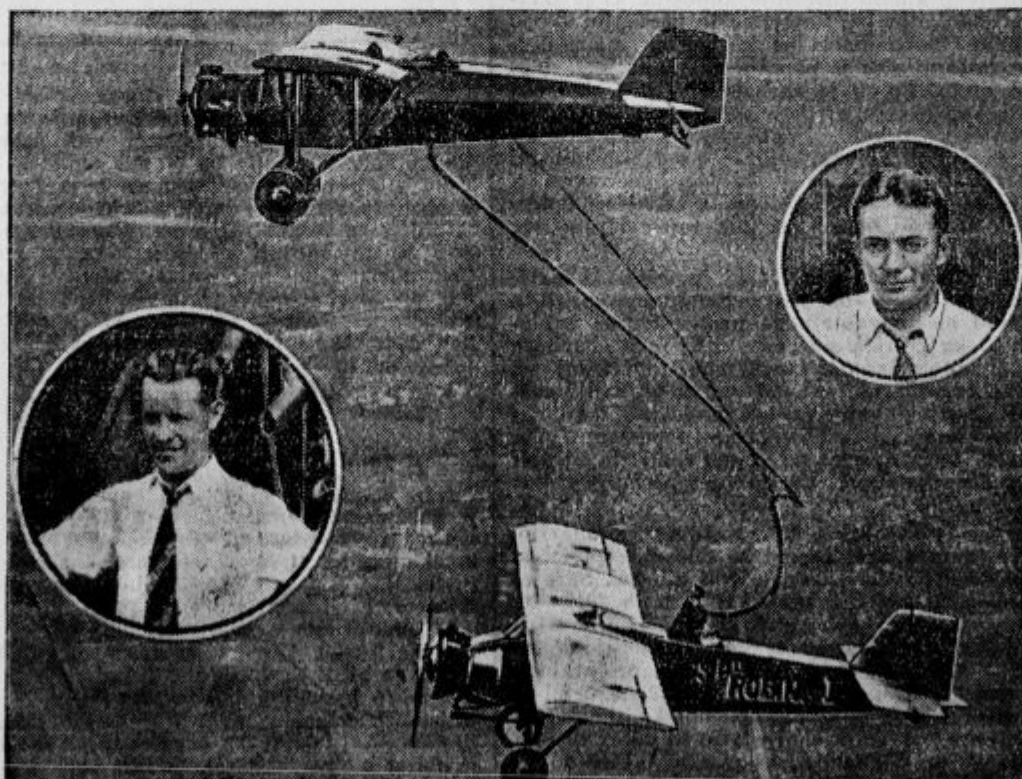
General Cang-Hsi-Liang, namestnik nankinške vlade v Mandžuriji, ki je bil baže v Peitahu umorjen. Tudi generalov oče — Cang-co-lin je pred dvema leti postal žrtev bombnega napada.

Našli so grob Montezume

Britanskemu starinoslovcu dr. Thomasu Cammu se je nasmehljala redka sreča, da je v neki džungli v Gautemali odkril slavni tempelj azteškega kneza Montezume. Tempelj, ki je v književnosti znan pod imenom Mohka-kan-han, ima svoj izvor v kulturi maya. V templju so baže skriti kronski dragulji in bogati zlati zakladi cesarja Montezume (od l. 1520.). Ko so si priborili vhod v tempelj s pomočjo dinamičnih podkopov, so zadeli raziskovalci na neštnevilne podzemne hodnike in izbe, v katerih leže nakopičeni ogromni zakladi zlata in dragega kamenja. Vrednost doslej prenešenih zakladov cenijo na približno pet milijonov dolarjev, vrednost vseh odkritih dragocenosti pa se sploh ne da oceniti.

Največje orgle v Italiji

V novozgrajeni stolnici v Messini so te dni blagoslovili nove orgle, ki so izbrano mojstrsko delo in največje v vsej Italiji. Orgle imajo 130 registrov in 9500 piščali. V petih vrstah je nameščenih 67 tipk, pedalov imajo orgle 32.

Rekordno letalo nataka v zraku bencin. V krogih: Forest O'Brine (levo) in Dale Jackson (desno), ki sta ostala 647 in pol ure neprestano v zraku in dosegla nov svetovni rekord v trajnem letu. Potočka sta rekord bratov Hunter za 93 ur. Pristala sta 17. avg., ker se je začel kvariti motor.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devot vrsto se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službo dobe

Vajenca

z vso oskrbo sprejme Rudolf Lorber, kov. mojster — Sv. Lovrenc na Pohorju.

Učenke

za mehanično umetno vezenje in predtisk sprejme Hatak & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13.

Mesarsk. pomočnika

dobro izurjenega v prekaševanju, sprejem. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 9446.

Prodajalka

vešča pisarniških del ter slovensčine in nemščine, se sprejme v Ljubljani. — Ponudbe na oglasni odd. Slov. pod »Galanterija«.

Mizarsk. pomočnika

za splošna dela sprejem takoj. — Logar Franc, mizar, Železniki.

Kleparski vajenec

krepak, poštenih staršev — se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. — K. Bocak, Tržič.

Kleparsk. pomočnika

poštenega in treznega, sprejem takoj. Istotam se sprejme kleparski vajenec. Andr. Dobrovoljc, ključavničar in klepar, Vrhnika 182.

Prikrojevalka moškega perila

samo res prvovrstna moč se takoj sprejme proti dobri plači. Naslov pove uprava »Slov.« št. 9208.

Odvetniški koncipijent

se išče za takojšnji nastop službe v odvetniško pisarno v trgu. Izvežbani imajo prednost. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 9426.

Službe iščejo

Upokojen častnik

išče službo. Ponudbe pod »Agilen« upravi »Slov.«

Dve kmečki dekleti

boljši, poštenih staršev, izučeni šivilji perila, želita priti v Ljubljano v kako delavnico. Cenjene ponudbe na: Amalija in Kristina Lavrič, Loke 7, pošta Štraža.

Zasluzek

Iščem

za vse kraje v državi zastopnike za prodajo nove patriotske slike. Prodajo je odobrilo in omogočilo pristojno ministvo. Zasluzek 3—6000 Din mesečno. Obrniti se je oseben ali pismeno na Kovačević, Beograd, Kolarčeva 3/1.

Zastopnike-ce

za vse večje kraje sprejema Narodna štedionica i založni zavod d. d., filijala Beograd, Kralja Milana ulica 13/1. Sigurne mesečne zasluzek najmanj 4500 Din. Zaželjen kapital od 1200 Din.

Stanovanja

Meblovano sobo

lepo in čisto, oddam. — Bolgarska ulica 26.

V prijazno sobico

sprejemam na stanovanje solidno gospodično. Merosodna ulica 1/1 (Zabjek).

Stanovanje

2 sobi, kabinet, kuhinja in pritlikline se takoj odda ob Dunajski cesti. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 9451.

Sobico

išče revna visokošolka v zadnjih semestrih pri poštini kršč. rodbini, event. proti instrukciji. Ponudbe pod »Studium« na upravo.

Solčno stanovanje

3 sob, pritliklin, komfort, II. nadstr., neposredno poleg sodišča, ugodna lega za pisarno, posebno odvetnika, prosto takoj oz. I. IX. Vprašanja na upravo pod »Rabim prostore« št. 9421.

Posestva

Mlin naprodaj

v najbolj prometnem kraju v bogati okolici z žitom. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 9270.

Dijaki

Hišo z gostilno

in mesarijo, kupim, odnosno vzamem v najem v mestu ali trgu na prometnem kraju. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod: »Gostilna«.

Dve dijakinji

se sprejmeta pri nemško govoreči družini v bližini obrtne in trgov. šole, z ali brez oskrbe. Naslov v upravi Slovenca pod št. 9445.

Vnajem

V najem

se oddajo večji in manjši poslovni prostori v središču mesta. — Naslov v upravi lista pod št. 9432.

Obrt

Popraviljam čevlje

Moški templanci, močni, Din 29, ženski Din 22. Se priporočam. Rudolf Tobias, čevljar, Florjanska ulica 28.

Prodamo

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. — Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 Din. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Lokomobila

je naprodaj znamke Badenia Weinheim, 26 KS, z ležečim cevnikom, enim cilindrom, batno krmilo premer 180 mm, 220 obratov v minuti, kurilna plošev 9,45 m², s celotno transmisijsko napravo. — Naslov: Graščina Novocelje, Zalec.

Cvetličnega medu

večjo množino, prodam po 15 Din. Naslov pove uprava lista pod št. 9411.

Krušno moko in ržena moka

vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Kupimo

Pekarno

dobro idočo, kupim ali vzamem v najem. Naslov v upravi »Slov.« št. 9438.

Frize!

Kupimo več vagonov bukovih friz la. in hrastovih la. — Ila. — Ponudbe upravi Slov. pod »Frize«.

Staro srebro

kakor servise, svečnjake, tace in drugo staro srebrnino in zlatnino — kupim za gotov denar. — Ponudbe na upravo lista pod »Staro srebro«.

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana. Wolfova ulica št. 3.

Pouk

Šoferska šola

I. oblast konc., Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236 Pouk in praktične vožnje.

Dr. in inž. študije

vse fakultete hum. in tehn. na inozem. visoki šoli. Tudi pripravlj. oddelki in event. možnost za študije doma. Prospekt: Secrétariat académique (Dpt. 28), Rue Montmartre, 142, Paris.

Christofov

zasebni učni zavod v Ljubljani vpisuje za bodoče šolsko leto še ves mesec avgust in september vsak dan na Domo-branski cesti 7. Vpisnina 20 Din, mesečna šolnina 120 Din, revni in pridni gojenci imajo popust. Dnevni in večerni tečaj. Šolsko leto se prične dne 1. oktobra 1930. — Zavod preskrbuje službe.

Za stavbe

vsakovrsten suh tesan in žagan les, ladiska tla cenc oddaja Fran Šuštar, Dolenski cesti. Telefon 2424

Svetov. znane originalne

črte in aparati za vkuhanje se dobe v sledečih veletgovinah: Celje: Jos. Jagodič, Maribor: Karl Lotz in Pinter & Lenard. — Glavna zaloge za Jugoslavijo: FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10.

WECK-ove

črte in aparati za vkuhanje se dobe v sledečih veletgovinah: Celje: Jos. Jagodič, Maribor: Karl Lotz in Pinter & Lenard. — Glavna zaloge za Jugoslavijo: FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10.

Denar

Kompanjona

sprejem z večjim kapitalom za vpeljano restavracijo z vrhom. Resni reflektantje naj se obrnejo na: Milana Kolarčeva 7, dvor., Beograd.

Glasba

Gramofone

in plošče, tudi slovenske, prodaja in razpošilja najceneje Radoslav Dolinar, Jesenice.

Razno

Načrte in proračune

za zgradbe izvršuje Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25/1. — Zahtevajte poset inženjerja-arhitekta.

Vsak turek

se odvadi kajenja takoj, ako uporablja Nikoprost, ki stane enkrat za vselej franko 76 Din. — Razpošilja: Josip Lindič, Ljubljana, Komenskega 36.

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnje uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi »Ilija«, družba z o. z., Dunajska cesta 46, telefon 28—20.

Autotaksi

M. Hočevar

Novo mesto-Kandiža

Telefon št. 18

Dvokolesa

teža od 7 kg naprej

na najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najprostejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Sivalni stroji, motorji pneumatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska c. št. 4.

Da uničite

molje, muhe, stenice, komarje, in ostali mrčes ter njihova jajca uporabljajte

Fly-Tox

(Flaj-Tox)

Signuren učinek! Prijeten duh! Ne maže obleke in ne perila!

Dobiva se povsod

Zahtevajte izvirni višnjevi zavojs z francoskim napisom

Zastopstvo za Slovenijo

Dr. A. KANSKY

kemična tovarna

Ljubljana

Krekov trg 7

Nasha ljuba in predobra mama, oz. stara mama in sestra, gospa

Terezija Jerančič roj. Ocvirk

je danes zjutraj dne 20. avgusta ob pol 8 zjutraj po dolgi zelo mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, za vedno zatisnila svoje blage oči.

Pogreb nam nepozabne matere se bo vršil v četrtek, dne 21. avgusta ob 6 popoldne iz hiše žalosti, Moste 78 na pokopališče k Sv. Križu.

Moste, dne 20. avgusta 1930.

Zalujoči ostali.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo, da je dobri Bog poklical k sebi našega ljubljene očeta, brata, starega očeta, strica, gospoda

Frančiška Valjavca

bivšega župana in posestnika

v 81. letu starosti, večkrat previdenega s sv. azkramenti.

Pogreb blažega pokojnika bo v Lešah v petek 22. avgusta ob pol 11 s sv. mašo zadušnico.

Leše, 20. avgusta 1930.

Dr. Josip, Janko, P. Metod, sinovi duhovniki. — Marija, por. Zupan, Ivana por. Kajdiž-Sivic, Ana por. Kersnik, S. Vitomira, hčere. — Ivan, brat. — Janko, zet. — Nečaki in nečakinje.

Rumeni gusarii

(Sodobna zgodba.)

Zdaj je pa prišel čas, da je pokazal Eh Sang svojo spretnost in moč. Z Lovrom sta se spravila s pilo nad vnanji vrvi, Mihael in Čeng sta pa ves čas pazljivo stražila. Maža je ostala v Lovrovi kletki; ničesar niso imeli, da bi rezko cvilenje pil zatolili, pa bili so zdaj že bolj oddaljeni od poslopij, kjer so bili ljudje in dasi so pile včasih prav hrupno cvilele, se vendar ni bilo treba preveč bati, da bi jih kdo slišal, razven če bi kdo prišel slučajno sem od strojnice.

Piliti jeklene vrvi pa je zamudno delo. Kdor je gledal, bi rekel, da dela sploh ne bo mogoče izvršiti, no in mesec je bil z vsako minuto više na nebu! Lovro in kitajski »deček« sta se v delo zagrizla s trdovratno odločnostjo in nista nehala prej, dokler nista razgretih vrvi pretrgala. Nato sta pa zagrabila po dva za vsako izmed notranjih dveh vrvi, ki so bile še cele.

»En, dva, tri! Potegni!« veleval Lovro šepetaje. Vs štiri se so se obesili z vso svojo težo na oporne vrvi. Drog se je nekoliko nagnil, a se zopet zleknil nazaj. Zopet so potegnili vrvi in nihali vrh droga; kmalu se je drog z glasnim treskom odkrnil. Prelomil se je kakih dvajset čevljev visoko in ko je tresnil na tla, sta se Eh Sang in Lovro komaj še o pravem času umaknila, da ju ni zadel.

Zdaj je pa seveda bilo treba hiteti na življenje in smrt. Ni bilo namreč mogoče, da roparji glasnega treska ne bi bili slišali, pa najsi so bili še tako za-

verovani v pijačo in igro. In res se je četvorica komaj za nekaj metrov umaknila, že so zaslišali iz tabora glasne in silovite krike. Ljudje so drli iz svojih bivališč na nasprotni strani obzidja. Videti so hoteli, kaj se je zgodilo z drogom. Kmalu jih je bilo pa tudi na stopnicah vse polno. Res so begunci komaj umaknili pete z vrha stopnic, že so zaslišali, kako ob njihovem vznjožju Kitajci burno žlobudrajo.

»Malo počasneje in ne tako glasno!« šepnil je Mihael, ker je upal, da jih bo zidova senca morda še nekaj časa varovala, da jih ne izsledijo. In res: ko so Kitajci dospeli po stopnicah na ploščado, so se obrnili v vzhodni smeri proti drogovčemu, dočim se je bežeča četvorica z vso naglico plazila v nasprotno smer.

Prišli so do line, zlezli skozi njo in začeli plezati doli. Če jim bo sreča mila, bodo morda prišli do dna in se usedli v sampan, ne da bi jih sovražniki opazili. Toda od muhaste gospe, kakršna je sreča, bi ne bili smeli toliko pričakovati. Zapazili so jih namreč nekateri Kitajci, ki so preiskovali ploščado. Kot bi trenili, so začeli dirjati proti lini; begunci so tedaj plezali po navpični pečini doli in jih zgoraj niso mogli videti, slišali pa so, kako so Kitajci razburjeno kričali. Ko so dospeli do dna in hoteli proti sampanu, so jih Kitajci zopet zagledali in begunci se niso kar nič začudili, ko so zaslišali za seboj salvo. Vendar pa so bili deloma v senici, zato so tvorili slabo tarčo; ne da bi bil kdo ranjen so prišli do sampana in se opotekli vanj. Lo Fing pa je krepko udaril z veslom in jih zapeljal v novo zavetje pod skale.

Zopet je zaprasketala salva, ko so prišli na neko mesto, kjer je vodo obsevala mesečina. Curek vode se je vlijal po boku sampana.

»Zadeti smo,« pravi Mihael; »pa k sreči nad vodno gladino.«

Skoraj gotovo bo tudi spodaj luknja,« reče Lovro. »Posveti za hip s svojo svetilko!«

Luč je res pokazala še drugo luknjo, ki je bila bližje sampanovega dna. Mihael je brž potegnil robec iz žepa in luknjo zamašil.

»Dobro bo, dokler ne pridemo do Bantama,« reče Mihael, »če bomo seveda sploh prišli! Šrenovo gnezdo je prav resno razdraženo.«

V trdnjavi so divje bobneli gongi in klicali k orožju. Krik se je mešal s hrupom ljudi, ki so se podili po bregu za begunci. Eh Sang je prevzel od Lo Finga veslo ter s še krepkejšimi udarci bliskovito poganjal sampan proti ustju. Ko so dospeli do izliva, so pa že v daljavi zagledali celo vrsto malih brodov, sampanov in lork, ki so švigali izza rtiča ter se poganjali za njimi.

»Nič ne de,« pravi Lo Fing zadovoljno, čepeč na mokrem dnu sampana. »Sto mest je ob reki, kjer se lahko skrijemo! Ne bodo nas dobili ne!«

Zdaj je imel Mihael prvič priliko, da je od svojega brata izvedel, kaj vse se je zgodilo na Annabeli. Potniki, ki niso bili nič drugega ko gusarji, so nastopili, ko se je posadka borila s tajfunom; s pomočjo gusarskih džunk, ki jih je kar zamrgolelo okoli ladje, ko se je vihar polegel, so Annabelo izropali in navrtali. Nekatere izmed častnikov in posadke so ubili, ostale pa so vlekli seboj na celino.

»Ali je bil kapitan tudi med njimi?« je vprašal Mihael.

¹ Gongi so neke vrste bobni, tukaj podobni kovinskim skledam, pri divjakih pa volta drevesna debela.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Coč.

Izdajatelj: Ivan Rakovec.

Urednik: Frane Kremžar.